Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Socialdemokratiet i Dragør og St. Magleby 1904-1979

Socialdemokratiet i Dragør og St. Magleby 1904-1979

Jubilæumsskriftet er trykt
og udsendt af
Socialdemokratiet i
Dragør-St. Magleby
i anledning af
75-års dagen for
foreningens stiftelse
den 6. november 1904

Redaktion
Jørgen Adamsen
Per Hansen
Karl-Jan Heinsvig
Just Holm
Georg Lemke

Tilrettelægning
Jørgen Albinussen

Satsfremstilling:
CITY FOTO SATS

Trykning:
Amager Specialtryk

Jubilæumsskriftet er trykt
i 800 eksemplarer,
hvoraf dette er

nr

INDHOLD

7 Forord
af bestyrelsen for den socialdemokratiske vælgerforening i Dragør-St. Magleby

9 En hilsen på 75-års dagen
af Anker Jørgensen

10 Visioner
af Niels Matthiasen

11 Danmark omkring foreningens stiftelse
af Georg Lemke

15 Dragør omkring 1904
af Svend Jans

21 Fra 6. november 1904 til 1. verdenskrig
af Jørgen Adamsen

27 Fra 1. til 2. verdenskrig
af Per Hansen

40 Strejftog – 1945–1979
af Karl-Jan Heinsvig

55 Partiets fremtid
af Herluf Jensen

57 Foreningens formænd og kommunalvalg
af Just Holm

Ved udarbejdelsen af dette skrift
har man modtaget bistand fra
Dragør kommune, Dragør Lokalarkiv
og Arbejderbevægelsens Bibliotek
og Arkiv.

FORORD

For 75 år siden startede nogle få mennesker i Dragør den organiserede del af socialdemokratiet i kommunen. Nogle få idealister var de, som tog udfordringen op i det, der dengang var en sikker konservativ kommune. De ville ændre kommunens kurs, så den i højere grad tog hensyn til de jævne borgere i kommunen, de ville i højere grad have kommunen indrettet til alle borgeres tarv. Det var en kraftpræstation, der blev leveret. Det var en tro på idealerne. Det var et sammenhold omkring begrebet solidaritet, som bar partiet frem gennem årene både i medgang og i modgang.

Til minde om den forløbne tid har den socialdemokratiske vælgerforening i dette skrift forsøgt at give et billede af nogle sider af foreningsarbejdet i kommunen. Skriftet skal ikke opfattes som en udtømmende historisk redegørelse for foreningens virke – dette har vi ikke haft ressourcer til – men som en sammenstilling af en række hændelser fra 75 års virke for styrkelse af de socialdemokratiske ideer. Samtidig skal skriftet ses som en tak til pionererne og til den lange række af socialdemokrater i kommunen, der har arbejdet for vore ideer.

Bestyrelsen for den socialdemokratiske vælgerforening i Dragør-St. Magleby

En hilsen på 75-års dagen

Socialdemokratiet er et demokratisk parti, som skal nå sine mål på demokratisk vis. Vi skal samtidig bevidst arbejde på at udbygge demokratiet. Både i folketinget og i de enkelte kommuner og amter søger vi at forme udviklingen i socialdemokratisk retning. Det gælder såvel de store linier som hele den lokale og regionale udvikling.

Der er utrolig mange veje, vi skal gå for at nå vore mål. Vi vil så nær vore idealer som muligt. Derfor må vejene, vi skal gå, pege mod samme mål.

Vi kan kun nå det, hvis vi er mange, og hvis vi er bevidste nok.

I dette arbejde indtager vælgerforeningerne en helt afgørende rolle. De virker indadtil som den lokale organisation for partiet, og gennem vælgerforeningerne er medlemmerne med til at diskutere og forme Socialdemokratiets politik. Udadtil virker de på det lokale plan for at skabe forståelse for og tilslutning til partiets politik. Vælgerforeningerne præger den lokale kommunalpolitik.

Det kan være et slidsomt arbejde. Aften efter aften – år efter år. Men de manges indsats har udviklet vort samfund til et godt samfund. Men der er stadig store opgaver foran os.

Nu fejrer vælgerforeningen i Dragør-St. Magleby sin 75-års dag – en betydelig alder selv i et parti, der er mere end 100 år. Kvinder og mænd har gennem trekvart århundrede udført en stor indsats, der har været med til at ændre den hjemlige historiske udvikling. Jeg bringer vælgerforeningen en lykønskning og tak. Vi ser i partiet frem til et fortsat godt samarbejde om vore fælles mål.

Venlig hilsen
Anker Jørgensen

Visioner

Socialdemokratiet i Dragør-St. Magleby fylder 75 år. Af egen erfaring ved jeg, hvordan socialdemokratiet har præget udviklingen i det lokale samfund – loyale overfor partiets grundprincipper, men 20 minutter fra Københavns Rådhusplads alligevel med sit helt eget særpræg.

Socialdemokratiets historie er også i dette tilfælde historien om, hvordan man skridt for skridt ændrede det gamle samfund til noget andet. Det var et arbejde her og nu for at løse opgaverne men stadigvæk også at flytte målene videre ind i fremtiden.

En gang imellem har det praktiske, politiske arbejde – selve dette at lave reformer – overskygget ideen. Måske er der ved en 75-års jubilæumsdag grund til at nævne ordet vision og huske på, at det er visionens rolle som energikilde og vejleder i den politiske kamp, der er afgørende for fremskridtene. Visionen opstod som en blank og skinnende drøm, men var også et realistisk mål, der ville skabe et samfund, som grundlæggende var anderledes.

Den politiske kamp skal ikke bare føres med det sigte, at det drejer sig om nogle kroner mere eller mindre om dagen eller i timen. Sigtet skal have det mål at omfatte samfundet. Det er den socialistiske humanisme, som er udgangspunkt for det politiske hverdagsarbejde, der skal virkeliggøre, at idé og handling til sammen skaber det samfund, hvor menneskets lige værd og fællesskabet mellem menneskene er afgørende.

Lad denne vision også præge arbejdet i fremtidens socialdemokratiske arbejde i Dragør-St. Magleby.

Til lykke!

Niels Matthiasen

Danmark omkring foreningens stiftelse

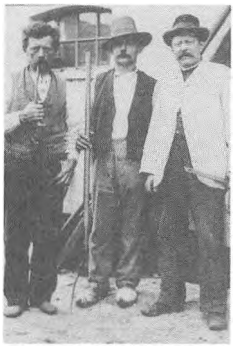
I 1904 befandt Danmark sig sammen med de øvrige europæiske lande i en periode med fred i Europa, som strakte sig fra 1871 til krigsudbruddet 1914. Men hvilken fred? I denne periode udviklede de europæiske magter sig til nationalistiske, militaristiske magter, og fra Storbritannien spredte den industrielle produktionsmåde og den imperialistiske politik sig i forskelligt tempo og under forskellige lokale betingelser til så godt som alle lande i Europa. Magthaverne konkurrerede om at få mere magt – ikke om at forbedre de sociale love, som kun nødtørftigt var indført for at tage luven af det hastigt voksende Socialdemokrati. Denne korte situationsbeskrivelse giver et glimt af verdensbilledet omkring 1904, som Danmark var en brik af.

Hvordan så Danmark så ud på det tidspunkt? Fra så sent som i 1870'erne at være et udpræget landbrugsland med en ret lille hovedstad og mange små købstæder, var det udviklet i retning mod både at være et landbrugs- og industriland, selv om industrien ofte var af håndværksmæssig karakter. I 1904 var indbyggertallet vokset til ca. 2½ million, hvoraf landdistrikternes befolkning udgjorde ca. 1½ million, mens byernes var vokset til næsten 1 million. Skønt det danske landbrug havde gennemgået en storslået udvikling, bl.a. ved opbygningen af andelsbevægelsen, havde landbruget ikke formået at skaffe beskæftigelse til befolkningsforøgelsen. En bred strøm af navnlig ung arbejdskraft gik fra landet til byerne, og her havde den socialdemokratiske arbejderbevægelse i ganske høj grad formået at samle denne stadigt voksende arbejderbefolkning.

Fagbevægelsen havde på det tidspunkt ca. 73.000 medlemmer inden for De Samvirkende Fagforbund, der var stiftet i 1898 og ca. 25.000 i udenforstående fagforeninger, mens partiets medlemstal var ca. 30.000 i henved 200 afdelinger. Nok kunne man med nogen ret sige, at Socialdemokratiet og arbejderklassen var blevet

ét, fordi partiet stod som arbejderklassens eneste repræsentant, men det betød langt fra, at organisationsarbejdet fagligt og politisk omfattede hele arbejderklassen. Efter 1903 gik fagbevægelsens medlemstal for alvor fremad, og i 1910 var 51% af arbejderne organiserede. Målt med international alen var dette et meget højt tal; Tyskland fulgte efter med 32%, mens England og de andre nordiske lande havde mellem 20 og 24%.

Politisk havde man netop systemskiftet bag sig. Kong Christian IX havde i 1901 omsider bekvemmet sig til at udnævne et ministerium i overensstemmelse med folketingets flertal. Højrereaktionen var knækket, og bondeopstanden havde fået det politiske ansvar. Det ansvar, som bonden gennem andelssamarbejdets praktiske og højskolens teoretiske skoling var blevet modnet til. Når højre var slået så afgørende ved valget i 1901, beroede Venstres sejr i adskillige valgkredse på tilskud af socialdemokratiske stemmer i byerne. At Socialdemokratiets og Venstres veje på et eller andet tidspunkt imidlertid måtte skilles var dog givet. Venstreregeringens kurs førte til en åben politisk kamp mellem arbejdere og bønder, fordi Venstrereformpartiet og den nye regering mest af alt var den besiddende gårdmandsstands politiske repræsentation. Socialdemokratiets stadig voksende agitation blandt landarbejdere, husmænd og tyende bidrog sit til at skærpe gårdmændenes uvilje mod »socialisterne« – ikke mindst på grund af den socialdemokratiske presses angreb på dårlig behandling af tyende, som udgjorde $^1/_{10}$ af befolkningen. I 1903 brister samarbejdet, og ved folketingsvalget i juni samme år vinder Socialdemokratiet 2 mandater til 16, og vælgertallet steg igen til 55.000. Forinden fik partiet valgt fagbevægelsens førstemand Jens Jensen til borgmester i København.

Dragørske arbejdere 1904.

Vekselvirkningen mellem fagbevægelsens stigende organisationsprocent og Socialdemokratiets voksende medlemstal afspejlede sig i vælgertallet. Spørgsmålet om deltagelse i en ikke-socialistisk regering var dog ikke aktuelt, men med Det radikale Venstres dannelse i 1905, hvorved Venstrereformpartiet spaltedes, måtte der tages stilling til det samarbejde, som dette parti ved selve sin eksistens opfordrede til. Partiet havde opstillet et program, der på adskillige punkter var i overensstemmelse med Socialdemokratiets ønsker, selv om det ikke gik så vidt. På partikongressen i 1906 blev hovedspørgsmålet derfor alliancen med det nye radikale parti. Alliancen blev vedtaget med stort flertal, og

Familiesammenkomst i Dragør ca. 1904.

hermed blev den linje lagt, som partiet skulle følge i en årrække.

Folketingsvalget i 1906 blev et af Socialdemokratiets store sejrsvalg. Partiets stemmetal steg til 77.000 (25 % af samtlige stemmer), og mandattallet steg fra 16 til 24 ud af i alt 114 mandater. Ved dette valg gjorde den ukendte københavner Th. Stauning sin entré i folketinget ved at vinde landkredsen Fakse.

Hvordan levede man så i Danmark? I byerne var den fremherskende arbejderlejlighed to værelser på ca. 30 m^2 med ofte 4 personer pr. værelse. Sammenpresningen i de små lejligheder skyldtes manglende betalingsevne – ikke boligmangel. For mange var fritiden kun to-tre timer i døgnet. Omkring 1904 var hovedparten af arbejderne på deres arbejdsplads i ca. 12 timer. Man mødte kl. 6–7 og gik hjem kl. 18–19. Fritiden var ikke større for handelsmedhjælpere og de mindre handlende end for arbejderne. I 1904 kom loven, der indførte den totale søndagslukning, hvor man forinden knapt nok overholdt bestemmelserne om lukning om søndagen mellem kl. 9–16 og rask væk fortsatte til langt ud på aftenen. I 1908 vedtoges lukkeloven om hverdagslukning. Den indførte den hovedregel, at butikker skulle lukke kl. 20 undtagen lørdag, hvor der måtte være åbent indtil kl. 23. Butikken måtte åbnes kl. 4 om morgenen.

Th. Stauning.

Hvilken løn skulle en arbejderfamilie så leve for? For en faglært

var årslønnen i 1904 ca. 1.000 kr. og for en ufaglært ca. 800 kr. Husholdningsbudgettet var tilsvarende ca. 800 kr. og 600 kr. Baseret på et husholdningsbudget, som er hentet fra en faglært arbejder i Hobro, kan man se, at kosten mest bestod af byggrynsgrød eller -vælling, øllebrød, kartofler og skummet mælk samt fedtemad. Der kunne blive til 1 kg flæsk om ugen og en gang klipfisk i ny og næ. En kop kaffe med tilsætning til mand og kone om dagen – og 0,8 dl brændevin. Huslejen var ca. 200 kr. Familien, der skulle brødfødes, var gennemsnitlig 6 personer. Til sammenligning tjener, at en kontorchef i statens tjeneste fik en årsløn på ca. 4.000 kr. I 1903 indførtes en progressiv indkomstskat, der betød, at man af en indtægt på 2.000 kr. skulle betale 1,4% i skat, af 100.000 hele 2,5%.

Spiritussen var et problem på denne tid. Ifølge en europæisk opgørelse omkring århundredskiftet indtog Danmark førstepladsen med et årsforbrug på ca. 8,85 l alkohol pr. indbygger. Omkring 1905 regner man med, at næsten en fjerdedel af alle dødsfald blandt mænd over 15 år havde spiritus som hoved- eller biårsag.

Et blik på, hvordan man levede på solsiden, giver et indtryk af statussymbolerne. Klaver måtte man have, desuden tæppe på gulvet, sølvtøj i dækketøjsskabet og palmer i farvede fajanceurtepotteskjulere. Endvidere skulle man børste tænder og rense negle, hvad man efter danske lægers oplysninger ikke havde for skik i den brede befolkning.

Af småpluk fra tiden omkring 1904 kan dernæst nævnes, at »Ekstrabladet« begyndte at udkomme som et »ekstrablad« til Politiken i anledning af den russisk-japanske krig. På Saltholm foretoges befæstningsarbejder i samme anledning. De fleste sporvogne er elektrificerede. Danmark udsender det første julemærke, og en stormflod raser over Sydamager. I 1905 indføres pryglestraffen for volds- og seksualforbrydelser under voldsom modstand. Den første flyvning i Europa foretages af J. C. H. Ellehammer den 12. september 1906 på øen Lindholm. Det var et hop på 42 meter, og højden var så beskeden som 45 cm over jorden. I 1907 åbnes Amagerbanen.

Georg Lemke

Dragør omkring 1904

I det lange tidsforløb, som Dragørs historie spænder over, må de 75 år, denne publikation beskriver, regnes for et relativt kort interval. Til gengæld har dette tidsrum vist en udvikling og vækst, hvor de største og hurtigste skridt er taget. En udvikling, der nu synes at have sagtnet tempoet en smule, efter en næsten hektisk aktivitet i de seneste årtier.

Går vi nu de 75 år tilbage for at bedømme forholdene omkring 1904, var situationen den, at Dragør så småt var ved at komme til hægterne efter at en alvorlig og mærkbar stilstand var indtruffet, da sejlskibsepoken – der faktisk var byens eksistensgrundlag – ebbede ud i årene 1885–95. Konkurrencen med dampskibene, der kunne sejle om der så var vind eller ej, magtede man ikke, thi de investeringer den nye tid krævede, var der ikke mod til, ejheller økonomisk formåen.

Sejlskibe blev solgt med tab, mange var gået tabt uden forsikringsdækning og flere af byens små partsrederier måtte give op. Lejligheder stod tomme og huse kunne erhverves blot papirene blev overtaget. En driftig søfartsby var kommet i vanskeligheder. Kun det velfungerende bjergningsvæsen mildnede på forholdene, selv om der også her var andre, som prøvede at gøre Dragør-bjergerne rangen stridig. Det før så dominerende lodsvæsen måtte også mærke tilbagegang og foretage indskrænkninger, og fiskeriet har vel næppe afkastet mere end til dagen og vejen. Tilbage af de mange sejlskibe var nu kun få jagter og små skonnerter, der hovedsagelig sejlede brænde fra Østskåne til byens bagere og borgere.

Dragørs styreform hvilede endnu i 1904 på det system, der havde fungeret gennem flere hundrede år. Byen blev styret af et Byforstanderskab, som det kaldtes, og bestod af den ledende foged og fire mand valgt af borgerne. Byens økonomi var udmøntet i fem kasser – jordkasse, bykasse, havnekasse og en skole- og en

Dragør havn 1904.

fattigkasse – en til hver mand. Man afholdt 12 til 14 møder om året i byens hus på havnen, den bygning, der nu rummer Dragør Museums samlinger.

Den nedgang, som Dragør oplevede før århundredskiftet og som det tog lang tid at overvinde, mærkede man ikke tilsvarende i nabobyen St. Magleby. Nok kunne det stabile og traditionsbundne landbrug blive udsat for svingninger, men her var tale om en soliditet, der hvilede på velrenomerede produkter. Her meldte landbrugserhvervets usikkerhed og vanskeligheder sig på et langt senere tidspunkt.

Som et kuriosum kan man iøvrigt pege på, at i St. Magleby var den kommunale styreform forlængst »moderniseret«. Den tidligere foged i byen, der på hollandsk hed Schout, var blevet afløst af et sogneråd og en sognerådsformand, hvorimod Dragørs styre, der egentlig skyldtes en påvirkning fra nabobyen, blev fornyet så sent som 1911 – næsten 100 år efter St. Magleby.

I indledningen er nævnt, at tiden omkring 1904 trods alt viste tegn på, at bedring var på vej. De unge søfartsuddannede fik mulighed for at blive forhyret med skibe, der hørte andre byer til, og det var nærliggende at søge de store rederier i København, som f. eks. D.F.D.S. og C. K. Hansen. Adskillige fra Dragør blev efterhånden styrmænd og skippere især i disse rederier. I byen fik de traditionelle håndværkere igen noget mere mellem hænderne,

medens skibstømrerne kom til Orlogsværftet eller Holmen, som det hed i daglig tale. Det store væveri på Kirkevej tæt på kommunegrænsen – og som Dragørs konservative bystyre iøvrigt havde sagt nej til – gav også arbejde til folk fra Dragør, først og fremmest de mange kvinder, der havde lært faget ved håndvævene hjemme.

Byens foged Carl W. Lund, som var kommet hertil som skibstømrer fra Kastrup, var en dygtig mand, der viste noget mere fremsyn end de gamle skippere og lodser havde haft lyst til. Det er bl. a. ham, der er tildelt æren for at skaffe lys i byens gader, men på mange områder var forholdene dog stadig tilbagestående. Dem der havde svært ved at klare sig, herunder byens enker, havde trange kår, og var der ingen familie til at støtte, eller andre muligheder for hjælp, ja så havde man fattiggården her som andre steder i landet. Med en sådan skæbne gik de borgerlige rettigheder tabt – herunder stemmeretten.

De sanitære forhold var endnu miserable, således måtte gadernes rendestene tjene som kloak. De blev dog fejet to gange om ugen af nattevægterne, som der var fire af – så der blev passet godt på byen når mørket sænkede sig.

I gaderne og på byens enge gik de mange gæs, som mod syd havde selskab af adskillige får. Hjemme på den lille gårdsplads var der ikke så få, der holdt gris til eget behov foruden høns og ænder.

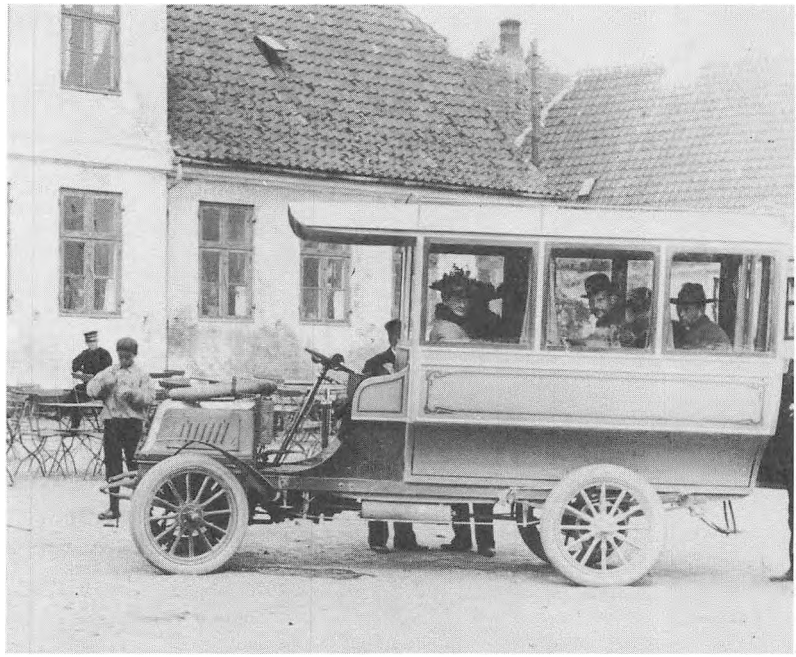

Arbejdere fra Wieders væverier 1904.

En vis grad af selvforsyning var en nødvendighed. Mælk og fløde blev hentet på en af byens tre bøndergårde, hvor kreaturholdet var ret betydeligt på den tid. Morgen og aften kunne man se køerne på vej ud og hjem fra græsningen »bag Vierdiget« – området vi nu kalder »Hvidtjørnearealet«.

Et sikkert overraskende eksempel på, hvordan mange i den tid, vi beskæftiger os med, søgte at klare dagen og vejen, har også sin plads i denne beskrivelse af vilkårene for 75 år siden. Der fandtes i byen nær ved 20 butikker indenfor bykernen, hvoraf størstedelen var det vi nærmest må kalde udsalg. Hele fem bagere virkede her, og at der var så mange må ses i lyset af, at alt rugbrød blev bagt her, og dels, som påvist i »Historiske Huse i Dragør«, havde byens små trange køkkener ikke plads til en muret ovn. Fire købmænd kunne der vælges imellem og flere slagtere, men hertil kom adskillige ydmyge udsalg, hvor en af husets stuer tjente formålet. Det var ofte enker, der her solgte mælk, fløde, grøntsager og manufaktur ikke at forglemme. Det har været en hjælp i en svær tid, selvom udbyttet utvivlsomt har været sparsomt, men nøjsomhed har dengang været en nødvendig dyd.

Flere årtier havde byens vilkår været som beskrevet, men der

Bussen til København ud for »Hotel Dragør« nu »Dragør Strandhotel«.

var forbedringer i sigte, der for byens borgere må have virket næsten revolutionerende.

Amagerbanen var blevet en realitet omend i begrænset omfang, og man diskuterede om den skulle føres helt til St. Magleby og Dragør. Dette blev til virkelighed i 1907, selvom der var betænkeligheder med hensyn til de store investeringer. Men før toget kom til at køre herude fra, var der et befordringsmiddel, der vakte vældig opsigt. Det var den stive omnibus, som havde afløst den hestetrukne dagvogn med passagertransport til Hovedstaden. En ubekvem transport med disse busser har det været, når de skrumplede afsted på faste ringe ad Amager Landevejs skærver – når ellers motoren ikke svigtede. En anden betydningsfuld nyskabelse var også under forberedelse i disse år. Et privat konsortium søgte og fik koncession på et gas- og vandværk i Dragør, som begyndte at fungere i 1906. Der var også kommet enkelte helårshuse nord for byen, og skoleforholdene, ikke at forglemme, fik efterhånden sin del af en gunstig, men langsom udvikling.

Før århundredeskiftet var flere foreninger stiftet i byen, hvoraf en særlig bør fremhæves. Det var »Dragørs Fremme«, der som forskønnelsesforening blev stiftet af fremskridtsvenlige folk. Allerede kort efter stiftelsen 1887, påbegyndtes tilplantningen af Dragør Anlæg og i 1905 blev trærækkerne på Vestgrønningen plantet. Byen fik et nyt ansigt og midlerne til denne indsats blev i en lang årrække hentet fra den årlige fest i Anlægget.

På flere måder måtte det konservativt indstillede bystyre erkende en ny tid. Initiativrige grupper af borgere gjorde sig på forskellig måde gældende, og man fik at mærke, at der var folk i byen, der havde en anden indstilling end de, der sad på kasserne. En reform af det forældede bestyre trængte sig stærkt på.

Som en afslutning og som et lille tidsbillede kan Byforstanderskabets forhandlingsprotokol berette om, hvad man forhandlede i 1904.

Først skal der nævnes to ting, som ofte var til behandling. Der kom adskillige ansøgninger om forhøjelse af alderdomsunderstøttelse fra omkring 40 til 60–70 kr. om året, hvad der overvejende blev givet tilsagn om. Endvidere søgte en del ældre søfolk om »at blive overført til de gamle mænd«. Der fandtes den regel i byens vedtægter, at var man for gammel til at gå til søs, når der var skib på grund, fik de ældre halvdelen af det beløb, der i mange parter blev udregnet til fordeling af bjergningsindtægten.

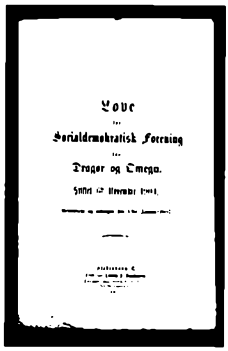

Vestgrønningen 1904.

I januar	valgtes ny byforstander for fire år.
I marts	søgte fabrikant Wieder om at få sin datter i Dragørs pigeskole. Dette blev tilstået efter en måneds overvejelse.
I april	ønskede Byforstanderskabet servitut ophævet på de jorder, der for 100 år siden var købt af St. Magleby.
I maj	blev en ny vægter ansat (byen havde endda to reservevægtere).
I juli	blev det pålagt, at gården på Kongevejen skulle indskrænke sin mødding med 3 alen i øst og vest og yderligere skulle der indhegnes. Byens skonnert »Johanne« trængte til kølhaling, men da der ikke var skibstømrere i byen måtte det udføres i Kastrup. Byens båd »Caroline« trængte også til reparation.
I oktober	kom andragende fra restauratør C. Borg om at drive restaurant i sin svigermoder H. Jeppesens ejendom (Elisenborg). Blev imødekommet, men fogden var imod, mente der var beværtninger nok.
I december	søgte Anders Lyngbye om tilladelse til at opsætte og drive karusel og gynge på Bymarken om sommeren. Blev anbefalet, men kun på helligdage og en enkelt hverdag – men ikke når der var fest i Anlægget. Afgift 3 kr. pr. dag og 2 kr. pr. måned til »De fattiges kasse«.

Fra 6. november 1904 til 1. Verdenskrig

FORENINGEN I DRAGØR

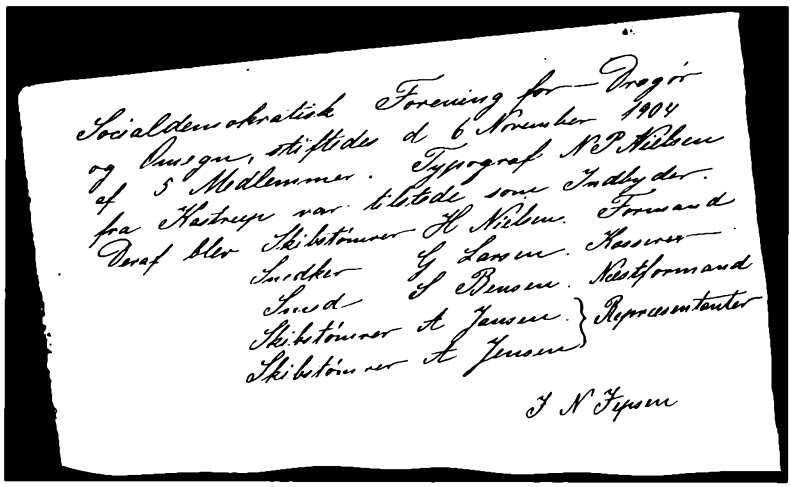

Love
for
Socialdemokratisk Forening
for
Dragør og Omegn.

Socialdemokratisk Forening for Dragør stiftedes i 1904.

Den første forhandlingsprotokol indledes med følgende: »Socialdemokratisk Forening for Dragør og Omegn stiftedes d. 6. november 1904 af 5 medlemmer. Typograf N. P. Nielsen fra Kastrup var til stede som indbyder. Deraf blev skibsfører H. Nielsen formand, snedker G. Larsen kasserer, Svend S. Bensen næstformand, skibstømrer A. Jansen og skibstømrer A. Jensen repræsentanter«.

Denne indledning fortæller om 5 mennesker, som har følt, at heller ikke Dragør skulle være uden for de socialdemokratiske ideer.

I typograf Nielsen fra Kastrup havde foreningen fundet en dygtig mand, som i begyndelsen kunne støtte bestyrelsen. Starten blev god, og på det første offentlige møde, som blev afholdt søndag d. 3. december 1905, hvor folketingsmændene Hyller og K. M. Klausen var tilstede som talere, var der ca. 200 tilhørere.

Socialdemokratisk Forening for Dragør og Omegn, stiftedes d 6 November 1904 af 5 Medlemmer. Typograf N P Nielsen fra Kastrup var tilstede som Indbyder. Deraf blev Skibstømrer H Nielsen. Formand Snedker G Larsen. Kassirer Svend S Bensen. Næstformand Skibstømrer A Jansen. } Repræsentanter Skibstømrer A Jensen

J N Jepsen

Udflugt med Socialdemokratisk forening i Dragør 1906.

Det blev på mødet fastslået, at der også i Dragør var grobund for Socialdemokratiet.

Selvom Socialdemokratiet havde fået en forening i Dragør eksisterede Dragørs fri Vælgerforening fortsat. Den var stiftet som fællesforening for Liberale og Socialdemokrater. Et forsøg på samarbejde de 2 foreninger imellem ved byforstandervalget i 1906 mislykkedes. Højre vandt valget, og den fri Vælgerforening opløstes, og foreningens kassebeholdning skænkedes til Socialdemokratisk forening.

At træde offentligt frem omkring århundredskiftet som forkæmper for socialismen i højrebyen Dragør krævede mod. Mange ville hellere give indtryk af at være vaskeægte højremænd end udsætte sig for det, matros Akselsen gjorde, da han som byens eneste frihedsmand vandrede til Valby for at stemme; medens højremændene kørte i hyrevogn. En af vognene standsede, og Akselsen blev tilbudt at køre med; men da han så nærmede sig vognen, spyttede de alle på ham og kørte videre. – Og Jørgen Jørgensen, da han mødte op i Byforstandersalen for at afskrive en valgliste; han fik også en prøve på, hvad man mente om de, der sluttede sig til »rakket«: han fik en kulskovl i hovedet.

På en ekstraordinær generalforsamling søndag den 13. januar 1907 blev det besluttet at opstille formanden, lærer C. C. Petersen

som kandidat til Byforstanderskabet. Lærer C. C. Petersen og Isbrandt Palm fik lige mange stemmer ved valget, men da én stemmeseddel blev kasseret, erklæredes den sidste for valgt.

Byforstanderskabet i Dragør havde en særpræget styreform, og i de generelle bestemmelser for byens vedtægter fra 1855 hedder det:

Byforstanderskabet bestod af en foged og fire byforstandere. Om valg af foged hedder det: »kan vedblive sine funktioner på ubestemt tid«, hvad der også blev praktiseret fra 1870 til 1900, hvor en ændring i valg af foged blev gennemført.

Fogden bestyrede jordkassen og førte regnskab for denne. Der blev foretaget valg hvert år i januar måned af de fire byforstandere – en hvert år på skift, men genvalg var muligt. En bestyrede bykassen, en havnekassen, en skolekassen og en fattigkassen. Yderligere valgtes en havnekommission, fire revisorer og et medlem (udenfor byforstanderskabet) til fattigkommissionen, skolekommissionen til værgerådet og til brandsyn.

Valghandlingen foregik i et offentligt lokale, i begyndelsen i skolens bygning, senere i et restaurationslokale. Stemmeberettiget var: »Enhver offentlig Bestillingsmand, samt enhver af mandskønnet, der betaler afgift til byen og som hverken har været straffet for forbrydelse eller sådan været frifundet ikke kun for videre tiltale«.

Faneindvielsen i foreningen fandt sted søndag den 1. november 1908 under meget stor deltagelse fra medlemmerne.

Faneudvalgets formand bådebygger Waldemar Strømberg bød velkommen og omtalte udvalgets store arbejde.

Penge til fanen var gennem årene blevet indsamlet ved baller, møder, fonografkoncerter, basarer samt fra medlemmer der havde skænket gaver til bortlodning.

Fanen, som blev overrakt foreningen, er prydet med et maleri, forestillende indsejlingen til Dragør Havn, belyst af den opgående sol.

Såvel motivet, som den smukke udførsel vandt stort bifald, da fanen blev overdraget til foreningen.

På generalforsamlingen den 16. januar 1909 meddelte formanden, at valget til Byforstanderskabet skulle finde sted sidst i januar måned. Indenrigsministeriet havde dog nedsat en kommission til revision af Dragør Bys vedtægter. Dette sidste var en sag, som socialdemokratiet havde kæmpet for i flere år, således at også

Dragør kom ind under den kommunale valglov, som gjaldt for det øvrige land.

Ifølge lov om kommunale valg i Danmark hed det bl.a.: enhver uberygtet kvinde, der er fyldt 25 år og enten selv eller hvis mand betaler skat til kommunen, samt har haft fast bopæl i denne det sidste år, har valgret, med mindre vedkommende nyder eller har nydt understøttelse af fattigvæsenet, som ikke enten er eftergivet eller tilbagebetalt m.m.

Da kvinderne i Dragør ikke som andre steder fik lov at stemme, vedtog generalforsamlingen ikke at opstille kandidater og ikke at deltage i valget som parti.

Efter kommissionsarbejdet i Indenrigsministeriet blev Den gamle styreform i Dragør afskaffet til valget den 11. marts 1910 og tre lister var opstillet:

Kvinderne kunne nu stemme for første gang.

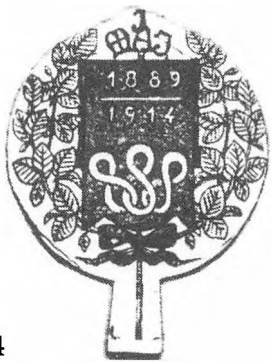
A. Højreforeningens liste
B. Grundejerforeningens liste
C. Socialdemokratiets liste

Formanden C. C. Petersen indvalgtes i bystyret for Socialdemokratiet.

FORENINGEN I ST. MAGLEBY

Den 26.3.1909 blev der stiftet en socialdemokratisk forening for St. Magleby og omegn. Som den første formand blev valgt montør Jens Rasmussen. Den første bestyrelse bestod i øvrigt af næstformand G. M. Lundqvist, kasserer fru Eline Sørensen og medlemmerne Ludvig Petersen og Søren P. Sørensen.

Foreningen startede med at fastsætte love og arrangere de første sammenkomster. I efteråret 1909 havde man således et møde med folketingsmand Hyller som taler.

På generalforsamlingen den 25.9.1910 valgtes som kontaktmand til bladet C. F. Sørensen. Han var medlem af borgerrepræsentationen og var taler på et møde den 25.2.1911, hvor han talte om hjælpekassen og socialismen.

På efterårsgeneralforsamlingen genvalgtes Jens Rasmussen som formand.

Den 24.1.1912 var der medlemsmøde, hvor man diskuterede anskaffelse af en fane til foreningen. Man enedes om typen på fane og stoffet: uldent satin. Sådan en fane kostede foreningen 1

»Elisenborg« set fra Engvej ca. 1912.

kr. og 20 øre. På samme møde enedes man med Tyendeforeningen om at gå sammen om en maskerade.

På efterårsgeneralforsamlingen den 5.10.1912 valgtes S. Sørensen som ny formand. På denne generalforsamling diskuterede man også støtte til de strejkende ved Syreværket, som herefter fik 25 kr. fra foreningen.

Ved generalforsamlingen den 15.10.1913 genvalgtes Jens Rasmussen som formand og man forhøjede kontingentet med 10 øre. Samtidig vedtog man at yde 15 kr. til Sabro-fondet, og man besluttede, at bestyrelsesmedlemmer kunne udvise opsætsige medlemmer ved sammenkomster. På et følgende bestyrelsesmøde den 17.10.1913 ekskluderede man endog et medlem for rå opførsel på generalforsamlingen.

Formanden blev imidlertid syg, og på generalforsamlingen den 29.10.1914 valgtes som ny formand Henry Jensen. Den tidligere formand døde senere samme efterår. Henry Jensen blev imidlertid afløst allerede ved generalforsamlingen den 24.4.1915 af Gustav Lundqvist.

På generalforsamlingen den 23.10.1915 vedtoges det at gennemføre kontingentfritagelse for gamle medlemmer. Her vedtoges også at anskaffe en harmonika til foreningen.

Under generalforsamlingen den 26.4.1916 blev formanden, G. Lundqvist genvalgt. På efterårsgeneralforsamlingen den 7.10.1916 kom Henry Hoielt ind i bestyrelsen – han skulle få stor betydning for foreningen og partiet i St. Magleby.

På dette tidspunkt var der en livlig diskussion i Danmark omkring salget af de dansk-vestindiske øer til USA. Dette problem blev også drøftet i bestyrelsen, hvor man havde modtaget en henvendelse fra partiet omkring socialdemokratiets stilling, der gik ind for salget.

På generalforsamlingen den 12.12.1916 blev kontingentet forhøjet fra 35 øre til 50 øre pr. kvartal. Man startede endvidere et pres mod sognerådet for at skaffe mere brændsel til borgerne.

I forbindelse med kommunalvalget i marts 1917 afholdtes et offentligt politisk møde den 6.1.1917. Her talte L. P. Nielsen fra landarbejderforbundet og borgerrepræsentant C. F. Sørensen. Sidstnævnte talte bl.a. om krigen og viste herunder lysbilleder.

Den 11.1.1917 afholdtes ekstraordinær generalforsamling i anledning af en skandale ved juletræsfesten – uden at der dog af protokollen fremgår nærmere om baggrunden. Resultatet blev eksklusion af et medlem.

På møder i begyndelsen af 1917, bl.a. ved et møde den 1.3.1917, opstilledes partiets kandidater til sognerådsvalget den 14.3.1917. Opstillingen blev følgende: Albert Henriksen, Carl C. Nielsen, Ludvig Petersen, Gustav Lundqvist og Jacob Teudt.

På generalforsamlingen den 31.3.1917 blev formanden G. Lundqvist genvalgt.

Jørgen Adamsen

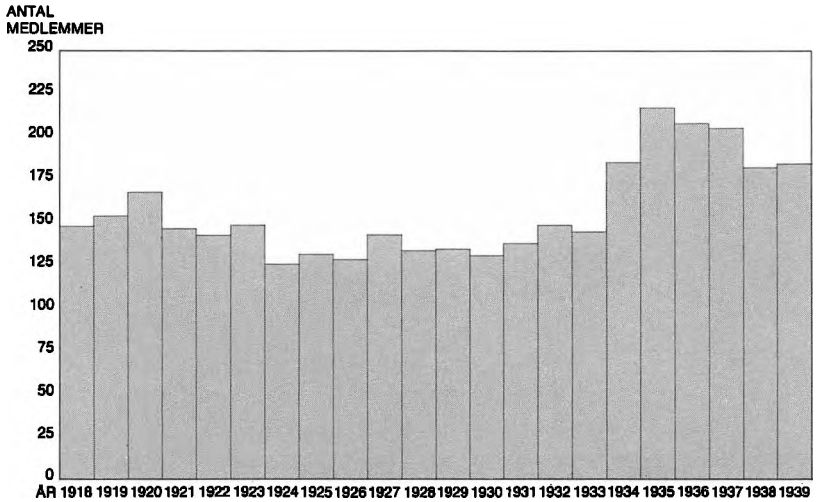

Soldater i kantonnement på gård i St. Magleby under første verdenkrig.

Fra 1. til 2. verdenskrig

VÆLGERFORENINGEN I DRAGØR

Udviklingen inden for medlemstallet i Dragør vælgerforening vil fremgå af efterfølgende oversigt:

Valgplakat 1918.

En nærmere undersøgelse af medlemmerne vil vise, at de fleste var arbejdere som f. eks. arbejdsmænd, fiskere, forskellige håndværk eller husmødre. Man finder en enkelt overlærer, en grosserer, en redaktør og en postpakmester.

Foreningens virksomhed var koncentreret i bestyrelsen, der jævnligt holdt sine møder. Bestyrelsen stod således for tilrettelæggelsen af generalforsamlingerne, som normalt fandt sted 2 gange om året. Den arrangerede endvidere møder for medlemmerne samt de forskellige fester, der indgik i foreningens virke,

såsom fastelavnsfest, maskerade, baller, udflugter, pakkefester og juletræsfest.

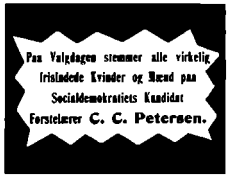
I tiden indtil 1920 var foreningens formand overlærer C. C. Petersen, men dette år trak han sig tilbage som formand efter 13 års virke på denne post. Til hans efterfølger valgtes P. Krøier. Ved samme generalforsamling den 28.1.1920 blev der gennemført en forhøjelse af kontingentet, som nu kom op på 100 øre for mænd og 50 øre for kvinder pr. kvartal. Samme år udvidedes bestyrelsen til ialt 7 personer.

I 1921 var der valg til kommunalbestyrelsen den 15.3. Dette medførte en del aktivitet i foreningen i forbindelse med selve opstillingen af kandidater, hvor det lykkedes socialdemokratiet at få 232 stemmer, hvilket gav valg af 3 mand, nemlig C. C. Petersen, Emil Jensen og P. Mikkelsen. De øvrige valgte var Semberlund fra liste B og H. P. Greisen, Chr. Greisen og Peter Jansen fra liste C.

Den 1.2.1923 meddelte C. C. Petersen, at han så sig nødsaget til at trække sig ud af kommunalbestyrelsen. Dermed var en lang og god indsats for socialdemokratiet fra en af pionererne slut i kommunalbestyrelsen.

Det følgende år fik foreningen på generalforsamlingen den 26.1. en ny formand efter P. Krøier. Det blev skræder L. Olsen. Kontingentet blev samtidig sat op til 115 øre for mænd og 60 øre for kvinder pr. kvartal.

I 1925 var der på forårsgeneralforsamlingen en del kritik, hvilket førte til, at formanden nedlagde sit hverv. Dette skete på et tidspunkt, hvor foreningen stod midt i valgkampen til kommunalvalget, der fandt sted den 19.3. Ved dette valg fik socialdemokratiet 220 stemmer og fik valgt 2 mand ind i kommunalbestyrelsen, nemlig Oluf Christoffersen og Carl Møller.

På en ekstraordinær generalforsamling den 24.4. blev der valgt ny formand, nemlig V. Bentzen. Efter at han det følgende år var blevet genvalgt på generalforsamlingen den 7.1., ledede han arbejdet i bestyrelsen, indtil han efter opfordring måtte trække sig tilbage som formand i efteråret 1926. Som ny formand blev derefter på generalforsamlingen den 17.9. valgt Carl Egerod.

Den nye formand fik arrangeret en del møder for medlemmerne om bl. a. kommunestyret og om Dragørs indtægtskilder og udviklingsmuligheder. Foreningen var i øvrigt optaget af arbejdet med folketingsvalget i december 1926, hvor resultaterne i Dragør

blev, at socialdemokraterne fik 407 stemmer, de konservative 433, de radikale 60, venstre 8, reststatspartiet 6 og kommunisterne 2.

I april 1927 blev formanden syg, og næstformanden Paul Petersen overtog ledelsen, indtil formanden kunne overtage sin stilling i februar 1928.

Der var pâny kommunalvalg i 1929, som blev holdt den 12.3. Resultatet heraf blev, at socialdemokraterne fik 188 stemmer og dermed 2 mand i kommunalbestyrelsen, nemlig Oluf Christoffersen og Carl Egerod. De borgerlige fik 398 stemmer og dermed 5 mand valgt. Samme år var der også valg til folketinget, hvor socialdemokratiet fik 433 stemmer, de konservative 372, de radikale 50, venstre 22, reststatspartiet 11 og kommunisterne 4.

Om efteråret fejrede foreningen sin 25 års fødselsdag med taler af bl.a. C. C. Petersen, folketingsmand N. P. Nielsen og redaktør Eddy. Der var kaffebord, lodtrækning og dans.

I 1930 blev forholdene omkring bladet Københavns Amts Socialdemokrat drøftet, idet der var en del kritik af, at der blev skrevet for lidt i bladet om Dragør. Forholdene omkring bladet var også ved senere lejligheder fremme.

På generalforsamlingen den 21.3.1930 var der afstemning om formandspladsen mellem Carl Egerod, Edgar Jørgensen og Henrik Nielsen, som fik henholdsvis 11, 10 og 2 stemmer. Ved den følgende afstemning mellem de to første fik de begge 11 stemmer. Dette resultat fik Carl Egerod til at trække sig tilbage, hvormed Edgar Jørgensen var valgt som ny formand.

Det følgende år var der i foreningen en række drøftelser omkring en strejkesituation mod rederiet Svitzer, hvor 2 medlemmer af vælgerforeningen optrådte som strejkebrydere. Der var en overvejende stemning for en eksklusion af dem, så spørgsmålet kom op på generalforsamlingen den 22.9.1931 og på en ekstraordinær generalforsamling den 13.11. samme år. Partikontoret var også indblandet i sagen. Da foreningens love krævede $^2/_3$ flertal for en eksklusion, og da dette ikke kunne opnås på nogen af generalforsamlingerne, forblev de pågældende medlemmer, lige til de selv året efter meldte sig ud.

På generalforsamlingen den 27.3.1931 afslog formanden, Edgar Jørgensen, at lade sig genopstille. Da der ikke var andre kandidater afholdt man en ekstraordinær generalforsamling den 7.5.1931, hvor man valgte typograf L. Olsen som ny formand.

Ved generalforsamlingen den 22.3.1932 valgte man som ny referent til Københavns Amts Socialdemokrat Paul Pedersen i stedet for M. O. Jensen.

1932 var i øvrigt i høj grad et travlt år på grund af valget til folketinget den 16.11. Socialdemokraterne fik ved dette valg 483 stemmer, mens de konservative fik 370, de radikale 44, venstre 20, retsstatspartiet 11 og kommunisterne 2. Man var også i slutningen af 1932 i gang med forberedelserne til kommunalvalget den 9.3.1933. Man opstillede kandidater på et møde den 21.2.1933, og man arrangerede forskellige virksomheder som f. eks. film og bal og uddelte pjecer m.v., ligesom kandidaterne skrev indlæg til pressen. Som illustration på et sådant indlæg gengives i det følgende et uddrag af Edgar Jørgensens indlæg den 4.3.1933 i Københavns Amts Socialdemokrat:

»Hvad går socialdemokratiets kandidater til valg på? ... For mit vedkommende skal svaret bl. a. være: at skaffe arbejde. Som enhver ved har de ord »Arbejde frem for hjælp (almisse)« alle tider været mig nærmest og ikke mindre nu i disse trængslers tider, da arbejdsløshedens svøbe pisker hele det danske samfund og ikke mindst den arbejdsløse del af Dragørs befolkning. Det må ligge ethvert sundt menneske på hjerte, at vi skal og har pligt til at hjælpe hinanden at holde nøden fra døren, og dette gøres jo bedst ved igangsættelse af arbejde, hvilket endvidere vil betyde omsætning for erhvervsdrivende og handelens mænd og kvinder samt være den mest økonomiske og sundeste politik, der kan føres for vor by.«

Og lidt længere henne i sit indlæg skriver han:

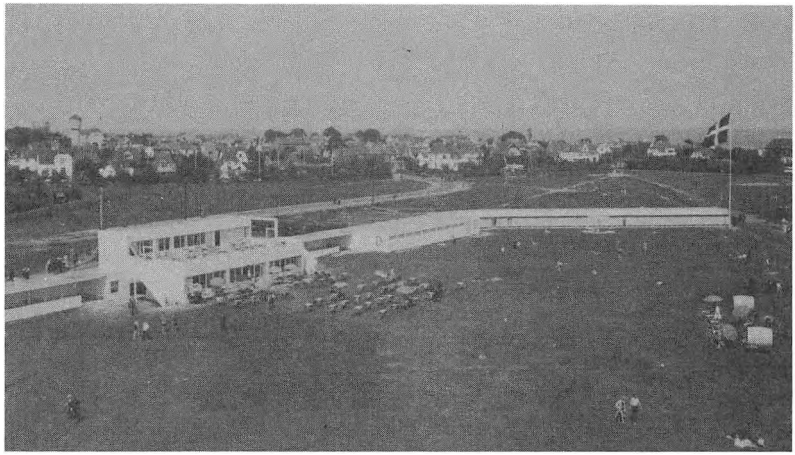
»De ord man hører, at socialdemokratiet kun vil udsuge kommunens pengekasse, er et udslag af naive menneskers tankegang, der tyder på, at det er mennesker, der her taler om ting, de mangler kendskab til. Mærkværdigt nok er det således, at netop de mennesker der op mod valget rumler med socialistforskrækkelse, er mennesker der som oftest har den største brug for netop socialdemokratiets folk mellem valgene, netop fordi dette partis mænd fortolker lovene på den mest retfærdige måde...

... Det socialdemokraterne vil er ikke at tømme kassen; men vi vil udnytte de givne love, således at det bliver til gavn for Dragør by og for de mennesker, der bor her. Vort valgsprog er »Retfærdighed i alle spørgsmål, store og små« og vi vil lægge

Valgplakat 1928.

Badeetablissement på sydstranden 1933. Arkitekt Arne Jacobsen.

vort arbejde i vægtskålen for vor bys fremgang og trivsel.«

Som man vil se af dette uddrag, var problemerne dengang ikke så forskellige fra problemerne i dag.

Ved valget fik socialdemokraterne 296 stemmer, mens de konservative fik 446. Dette betød, at socialdemokraterne fik valgt yderligere en mand ind i kommunalbestyrelsen, således at man havde 3: Edgar Jørgensen, Laurits Olsen og Sigfred Jensen.

På generalforsamlingen den 31.3.1933 var der afstemning om formandsposten mellem Paul Pedersen og Kristen Andersen, der fik henholdsvis 16 og 15 stemmer. Paul Pedersen var således valgt til ny formand.

På generalforsamlingen den 23.3.1934, hvor Paul Pedersen blev genvalgt som formand, var der diskussion om nyordningen af den socialdemokratiske presse samt om socialdemokraternes kamp for frihed i Østrig. Man vedtog også resolutioner om skoletandplejen og om bladet.

Foreningen var på denne tid travlt beskæftiget med stiftelsesfesten, som blev holdt den 24.11. med fælles kaffebord og taler af bl. a. Stauning. Man indledte med »Snart dages det brødre«, hvorefter formanden bød velkommen, og man sang en til anledningen skrevet sang, der begyndte således: »For 30 år siden i Dragør gik ry, nu ville de røde indtage vor by, de højremænd sukked: hvordan skal det gå, når først de herude magten vil få«.

Stauning holdt en »timelang« tale, hvori han skildrede socialdemokratiets udvikling fra systemskiftet i 1901. Han understregede betydningen af en stærk socialdemokratisk organisation til

værn både i folketinget og i kommunerne mod nazismen. Han skildrede faren ved en splittelse af arbejderne og omtalte regeringens initiativer for at hjælpe landbrug og industri.

En række andre talere havde ordet, bl.a. en af pionerene, N. P. Nielsen, hvorefter man fortsatte med dans til ind i de små timer.

Omkring dette tidspunkt var der blevet stiftet en lokal afdeling for Dragør – St. Magleby af DSU. På et møde mellem partiforeningerne og DSU den 15.5.1935 fik DSU lovet støtte både moralsk og økonomisk fra de to partiforeninger. Samtidig aftalte man afholdelse af grundlovsfest på Sydstranden. DSU var på dette møde repræsenteret ved sin formand Thomas Nielsen – som bekendt blev han senere et kendt navn i LO! DSU førte sig i øvrigt aktivt frem med en række propagandaarrangementer. Man lavede således en cyklistdemonstration fra Sundby til St. Magleby, og man arrangerede møder på havnen i Dragør, hvor Thomas Nielsen fik sin debut som taler. Fra et af møderne på havnen gengives i det følgende et lille uddrag af Caroline Jensens tale:

> »Før hed det, at kvindens plads var i hjemmet, men det er ikke mere sådan; såvel kvinden som manden står i dag sammen i kampen for det daglige brød. Kvinden har forstået at følge med i det politiske arbejde og dog findes der, beskæmmende for os kvinder, alt for mange der udtaler, at de ingen forstand har på politik. Alle kvinder bør være på lige fod med i dagens politik.«

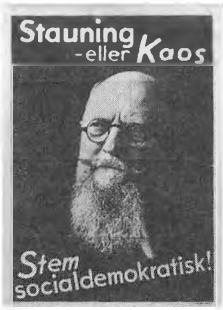

Thomas Nielsen (til højre).

Den 22.10.1935 var der valg til folketinget. For Dragørs vedkommende blev resultatet, at socialdemokraterne fik 587 stemmer, de radikale 61, de konservative 329, venstre 9, retsforbundet 11, nazisterne 7 og kommunisterne 5. Socialdemokraternes stemmeandel var 57,8 %.

På generalforsamlingen den 27.3.1936 kunne formanden Paul Pedersen oplyse, at foreningen havde 186 medlemmer, hvoraf 142 mænd og 44 kvinder. Han blev i øvrigt selv genvalgt som formand.

Den 5.6.1936 holdt foreningen et større grundlovsarrangement, hvor man startede ved stationen om eftermiddagen, hvorfra man i samlet optog marcherede til Sydstranden. Her talte folketingsmand Victor Fornæs og DSU'eren Viggo Jans. Som et led i underholdningen spillede Kastrup Glasmageres Glasorkester på deres særprægede instrumenter. Om aftenen var der bal i Funkisrestauranten, og der var sang og oplæsning af skuespillerinde Frida Budtz-Müller.

Valgplakat 1935.

Den 1.10.1936 skulle der være valg til landstinget. I den anledning skulle der vælges 4 valgmænd fra vælgerforeningen. Med henblik på valg af valgmændene blev der afholdt en ekstraordinær generalforsamling den 10.8. Her blev der straks fra salen stillet forslag om, at man valgte de 3 kommunalbestyrelsesmedlemmer samt fru Bertholine Rasmussen. Formanden opfattede dette forslag som en tilsidesættelse af bestyrelsen, som han ville opfatte som et mistillidsvotum. Han foreslog i stedet sig selv og næstformanden. Ved afstemningen opnåede han og næstformanden kun at komme ind på 5. og 6. pladsen, hvorfor han meddelte, at han gik af som formand. Denne episode medførte diskussion om påstået muldvarpevirksomhed i foreningen. Herefter varetog næstformanden ledelsen af foreningen.

Foreningen afholdt sin stiftelsesfest den 14.11.1936 med film, taler (bl.a. formanden for DSU H. C. Hansen), kaffebord og dans.

Valg til kommunalbestyrelsen blev afholdt den 9.3.1937, hvor resultatet blev, at socialdemokraterne fik 423 stemmer og 3 medlemmer i kommunalbestyrelsen, nemlig Edgar Jørgensen, Sigfred Jensen og Martin O. Jensen. Den borgerlige fællesliste fik 505 stemmer og 4 medlemmer valgt.

På generalforsamlingen den 19.3.1937 kunne Edgar Jørgensen, der selv havde fået 177 personlige stemmer, takke for et godt valg. Harald Olsen orienterede om foredragsrækken »Kommunestyret i Danmark« og som ny formand blev valgt Harald Olsen. Han måtte imidlertid nedlægge hvervet, da han i august skulle flytte fra kommunen. Som hans efterfølger blev på generalforsamlingen den 24.9.1937 valgt den hidtidige kasserer Villads Larsen. På denne generalforsamling blev i øvrigt C. C. Petersen udnævnt til æresmedlem.

Bladspørgsmålet var også fremme i efteråret 1937, hvor man bl.a. havde møde med redaktør H. P. Sørensen og redaktør Eddy. Kritikken gik som tidligere på, at der ikke blev optaget nok lokalt stof.

På generalforsamlingen den 13.9.38 var der kampafstemning om formandsposten mellem Villads Larsen og Paul Pedersen. Resultatet blev 20 stemmer for Villads Larsen, mens modkandidaten fik 10. Villads Larsen blev således genvalgt. Han blev genvalgt ved de følgende generalforsamlinger fra 1939 til 1946.

De vanskelige forhold efter 2. verdenskrigs start i september 1939 blev første gang omtalt på generalforsamlingen den

30.3.1940, hvor Edgar Jørgensen i sit indlæg kom ind på restriktionernes indvirkning på det kommunale arbejde.

Efter Danmarks besættelse den 9.4.1940 drøftede bestyrelsen situationen på et møde den 29.4.1940, hvor der blev oplæst en skrivelse fra forbundet, der henstillede til medlemmerne at bevare ro og orden.

På generalforsamlingen den 28.9.1940 omtalte formanden situationen efter besættelsen, som havde haft den virkning, at foreningslivet stort set var gået i stå, og at der endog var enkelte medlemmer, der havde meldt sig ud.

Tidligt under besættelsen arrangeredes danske aftener. Den 14.6.1941 var der en sådan sammenkomst for alders- og invalideren tenydere og andre. Man havde underholdning og kaffebord, og H. C. Hansen holdt tale.

På generalforsamlingen den 4.10.1941 fremsatte formanden ønsket om, at Danmark snart igen kunne ånde frit og selvstændigt.

Den 3.5.1942 døde Stauning. Dette blev drøftet på et bestyrelsesmøde den 5.5.1942, hvor man besluttede at give et bidrag på 25 kr. til Staunings Fond.

Ved kommunevalget den 5.5.1943 fik socialdemokraterne 462 stemmer, den borgerlige fællesliste fik 362 stemmer og den frisindede borgerliste 187 stemmer. Dette gav 3 pladser til socialdemokraterne, 3 til fælleslisten og 1 til borgerlisten.

Nødlandet tysk fly ved Dragør Nordstrand 1943.

Illegale blade.

Om den 29.8. 1943 siger protokollen kort: Den 29. august 1943 blev der proklameret militær undtagelsestilstand i hele landet, regeringen og kongemagten blev sat ud af funktion, så godt som al mødefrihed blev ophævet og først lempet igen omkring 15. november.

Kassereren blev anholdt den 29.7.1944 af det tyske politi, og natten til den 11.8.1944 foretog det tyske politi husundersøgelse hos 4 bestyrelsesmedlemmer. Disse begivenheder blev omtalt på generalforsamlingen den 9.9. 1944. Det tyske politi foretog også razzia hos DSU den 13.11.1944 og anholdt herunder formanden.

Men krigen sluttede den 4/5. maj 1945, og formanden kunne på et bestyrelsesmøde den 17.5.1945 udtale sin glæde over, at Danmark atter var frit efter 5 lange og mørke år.

VÆLGERFORENINGEN I ST. MAGLEBY

Også i foreningen i St. Magleby var arbejdet koncentreret omkring bestyrelsen, som bl.a. stod for de to årlige generalforsamlinger, et vekslende antal ekstraordinære generalforsamlinger, udflugter, baller, juletræsfester, stiftelsesfester, maskerader, keglespil, bortlodninger og pakkefester.

På forårsgeneralforsamlingen den 12.4.1918 blev formanden Gustav Lundqvist genvalgt for ½ år, således at der pånу var formandsvalg på efterårsgeneralforsamlingen den 12.10.1918. Her blev nyvalgt tømrer Chr. Olsen.

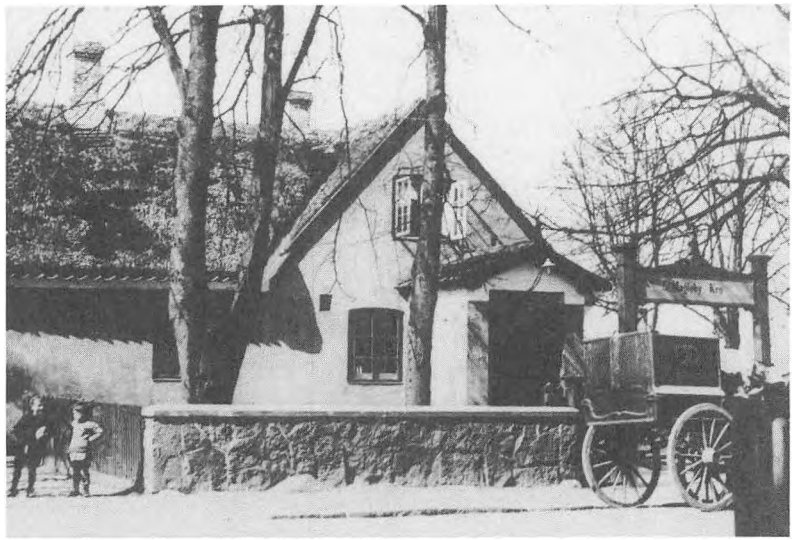
I sidste halvdel af 1918 var Danmark ramt af den spanske syge, en ret farlig sygdom som krævede en del dødsofre.På bestyrelsesmødet den 5.11.1918 måtte bestyrelsen konstatere, at et planlagt bal måtte udsættes indtil videre på grund af den spanske syge. Bestyrelsen foranledigede i øvrigt indsamlinger til fordel for syge medlemmer.

Som ny formand for foreningen var nu indtrådt Magnus Lundqvist, som blev genvalgt på generalforsamlingen den 19.4.1919.

Hen på efteråret blev medlemskontingentet forhøjet i to omgange. Først blev det på efterårsgeneralforsamlingen den 11.10.1919 vedtaget at forhøje kontingentet fra henholdsvis 50 øre og 25 øre for mænd og kvinder til 75 øre og 35 øre. På en ekstraordinær generalforsamling den 19.11.1919 blev beløbene hævet til henholdsvis 80 øre og 40 øre.

Den tidligere formand Chr. Olsen blev genvalgt som formand

Den gamle St. Magleby kro.

på forårsgeneralforsamlingen den 10.4.1920, hvor der også blev orienteret om et socialdemokratisk delegeretmøde i Roskilde den 21.3.1920 og om arbejdet i sognerådet og i hjælpekassen.

På dette tidspunkt har der været nogen utilfredshed i bestyrelsen med formanden, for den 14.4.1920 bemærkes i protokollen: Begrundet på formandens ligegyldighed sammenkaldte H. Hoilt til møde angående folketingsvalget den 26. april. Den 18.4.1920 anføres: Grundet formandens nedlæggelse af sit mandat blev der inden for bestyrelsen valgt til midlertidig formand Henry Hoielt. Ved generalforsamlingen den 1.5.1920 blev han valgt til foreningens formand.

På efterårsgeneralforsamlingen den 16.10.1920 forhøjedes kontingentet endnu engang til 1 kr. for mænd og 50 øre for kvinder. Samtidig vedtoges det at købe en ny harmonika, da foreningens gamle ikke længere var så god. For et beløb på 55 kr. fik foreningen så en ny harmonika, som imidlertid må have været brugt meget flittigt, for allerede i foråret 1922 vedtog man at købe en ny, denne gang til ca. 60 kr.

På en ekstraordinær generalforsamling den 15.1.1921 opstilledes kandidater til sognerådet. Den udfærdigede liste over kandidater blev drøftet på et medlemsmøde den 29.1.1921, hvor følgende blev opstillet: Ludvig Petersen, Henry Hoielt, Gustav Lundqvist, Karl Lundqvist og Jens Jørgensen.

Den ordinære forårsgeneralforsamling blev afholdt den 9.4.1921. Her blev Henry Hoielt genvalgt, selvom han bebudede, at han ville trække sig tilbage på grund af manglende medlemsinteresse.

På den næste forårsgeneralforsamling den 7.4.1923 ville Henry Hoielt ikke mere være formand. Som ny formand blev der på en ekstraordinær generalforsamling den 13.4.1923 valgt Georg Petersen. Han blev afløst som formand af Georg Weichel, der var formand fra generalforsamlingen den 19.4.1924 til 13.4.1929.

Den 12.3.1925 var der valg til sognerådet, hvor socialdemokratiet havde opstillet Jacob Teudt, Henry Hoielt, A. Hansen (Søvang), V. Svendsen og Georg Weichel, hvoraf kun den førstnævnte opnåede valg.

Blandt foreningens aktiviteter i disse år kan nævnes et medlemsmøde den 6.11.1926, hvor der blev holdt foredrag om de kommunale forhold i St. Magleby omkring år 1800 samt om indførelsen af den almindelige valgret i 1909. Som der står i protokollen: »Arbejderne var bleven repræsenteret med en repræsentant i sognerådet, som dengang var fisker Petersen«.

På generalforsamlingen den 13.4.1927 optræder former Thomas Nielsen første gang som medlem af bestyrelsen. Ved samme generalforsamling vedtoges det, at arbejdsløse skulle være kontingentfri. Ved den efterfølgende generalforsamling den 28.4.1928 blev kontingentfriheden udvidet til også at gælde aldersrentemodtagere.

I forbindelse med landstingsvalget i 1928 vedtog man på generalforsamlingen den 13.10.1928 en takkeresolution for støtte i valgkampen fra Københavns Amts Socialdemokrat. Det hed bl.a. i resolutionen: »Forsamlingen er klar over, at den store fremgang (157 %) i St. Magleby der ikke ved tilflytning havde nogen opgang i vælgerantallet, i væsentlig grad må tilskrives bladet«.

I oktober 1928 fandt foreningen anledning til at skrive til sognerådet for at få ændret skatteindbetalingerne fra 2 gange om året til månedlige indbetalinger. Sognerådet meddelte senere, at man ville gå over til 8 rater for kommuneskatten, mens statsskatten fortsat ville blive opkrævet i 2 rater.

Ved kommunevalget i 1929 havde foreningen opstillet Henry Hoielt, Jacob Teudt, Georg Weichel, Carl Lundqvist og Rudolf Müldorff. Kun den førstnævnte opnåede valg.

På generalforsamlingen den 13.4.1929 var der diskussion om

eksklusion af 2 medlemmer, der havde været stillere for den upolitiske liste fra Fælleden. Det endelige resultat blev, at der ikke skulle ske eksklusion. Ved samme generalforsamling var der kampafstemning om formandsposten mellem Georg Weichel og Thomas Nielsen. Resultatet af afstemningen blev uafgjort 14–14. Dette bevirkede, at Georg Weichel trådte tilbage og meldte sig ud af foreningen. Thomas Nielsen sad derefter som formand, indtil han blev afløst af C. F. Larsen på generalforsamlingen den 10.4.1931.

I efteråret 1931 var tallet af medlemmer 138, som steg til 152 pr. 1.4.1932. Heraf var 125 mænd og 27 kvinder.

På generalforsamlingen den 22.10.1932 orienterede sognerådsmedlem Henry Hoielt om virksomheden i sognerådet, ligesom hjælpekassens virke blev omtalt. Der blev også rejst spørgsmål om oprettelse af et bibliotek i St. Magleby, og et udvalg blev nedsat til at beskæftige sig med dette spørgsmål. Til næstformand blev valgt Jørgen Larsen.

Den 9.3.1933 var der valg til sognerådet. I den forbindelse var der på en ekstraordinær generalforsamling sket opstilling af kandidater til sognerådet. Det blev Henry Hoielt, Aage Andreasen, Jens Nielsen, Peter Andersen og Carl Petersen. Ved valget blev de to førstnævnte valgt, idet socialdemokratiet fik 187 stemmer mod 122 i 1929.

På generalforsamlingen den 22.4.1933 blev Jørgen Larsen valgt til formand. Oplysningsudvalget orienterede om virksomheden bl.a. en studiekreds i samfundskundskab og en foredragsrække om kommunens daglige liv. Man besluttede at ekskludere et medlem, der havde optrådt som stiller for den konservative liste.

På bestyrelsesmøder i foråret og sommeren 1933 drøftedes skrivelser fra forbundet med advarsler mod den kommunistiske bevægelse og om støtte til det tyske blad Vorwärtz, der blev trykt i Danmark og smuglet til Tyskland. Man startede også en indsamling til fordel for tyske flygtninge og til Mateotti fonden.

Den 21.10.1933 kunne man på generalforsamlingen meddele, at foreningen nu havde 173 medlemmer. Man nedsatte også et udvalg til at se nærmere på Strandlaget, et areal der hidtil havde været benyttet af alle borgerne til fiskeri, jagt m.v., men hvor enkelte nu søgte at få skøde på jorden.

På en ekstraordinær generalforsamling den 24.2.1934 enedes man om at arrangere 25 års jubilæums festen med kaffebord og

bal. Man drøftede også spørgsmålet om valg til forældreråd på skolerne.

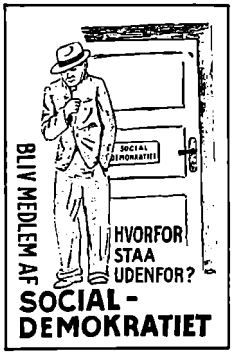
Den ordinære generalforsamling blev afholdt den 21.4.1934. Her blev der fremsat resolutionsforslag mod forligsmandsloven og loven om tvungen voldgift, men forslaget faldt ved en afstemning. Jørgen Larsen blev genvalgt som formand.

Den 5.3.1935 var der valg til amtsrådet. Her var der både i St. Magleby og Dragør enighed om at støtte stationsmester S. M. Madsen, Kastrup, som kandidat.

På generalforsamlingen den 17.4.1935 blev der som ny formand valgt Peter Andersen. Han blev genvalgt på generalforsamlingen den 8.4.1936 og den 17.4.1937.

I forbindelse med forberedelserne til folketingsvalget den 22.10.35 var det kommet frem, at et medlem havde anbefalet at stemme konservativt. Efter nærmere undersøgelser, herunder i kredsen, enedes man om at ekskludere det pågældende medlem. Ved valget fik socialdemokraterne i øvrigt 224 stemmer, de radikale 20, konservative 328, retsforbundet 6, venstre 14, kommunisterne 4 og nazisterne 7.

Om efteråret 1936 skulle der være landstingsvalg. I denne anledning opstillede man som valgmænd formanden Peter Andersen, næstformanden Jens Nielsen og Henry Hoielt. Ved valget fik socialdemokraterne 137 stemmer, de radikale 12, konservative 251, venstre 10 og retsforbundet 1. Det var for socialdemokratiet en fremgang på 27 % i forhold til valget i 1928.

1939.

I forbindelse med kommunevalget den 9.3.1937 blev der på en ekstraordinær generalforsamling den 6.2.1937 opstillet følgende kandidater: Jens Nielsen, Peter Andersen, Valdemar Svensen, Erik Hansen, Albert Hincks og Peder Svensen. Ved valget fik socialdemokraterne 197 stemmer – mod 187 i 1933 – mens borgerlisten fik 347 – mod 343 i 1933.

Sent i 1937 deltog foreningen i et kredsmøde i Rømersgade, hvor man skulle opstille en folketingskandidat. På dette møde og et efterfølgende møde i Lyngby blev H. C. Hansen opstillet som kredsens nye folketingskandidat. Han deltog den 31.3.1938 i et møde på St. Magleby Kro, hvor han talte om »Socialdemokratiet i dag«.

På generalforsamlingen den 23.4.1938 blev der som ny formand valgt Marinus Frederiksen.

Strejftog – 1945–1979

ST. MAGLEBY 1945

Endnu inden Danmarks befrielse 5. maj 1945, indledte Socialdemokratisk forening for Store Magleby og omegn året 1945 med højt humør, ved at afholde karneval med 4 mands orkester. Den smukkeste dame og den mest komiske herre tildeles hver en præmie på 4 stk. smørrebrød, 1 øl og 1 snaps. Humøret fejlede således ikke noget, selvom besættelsestidens svøbe stadig hvilede over Dannevang.

Ved generalforsamlingen 22.4.1945 redegjorde de daværende 2 sognerådsmedlemmer, former Jens Nielsen (forøvrigt fader til LO-Thomas) og skolebetjent Peter Th. Andersen for deres arbejde i St. Magleby sogneråd. På et senere møde i september oplyser Peter Th. Andersen i øvrigt, at der i kommunen fandtes et beredskabslager af knækbrød m.m.! Ja, ja, 5. maj var endnu ikke kommet til Dragør-St. Magleby. Former Jens Nielsen valgtes iøvrigt til foreningens formand på samme generalforsamling – en post han skulle komme til at bestride i mange år fremover. På bestyrelsesmødet d. 25.5.45 blev det vedtaget at sætte en agitationskampagne for nye medlemmer igang – nærmere betegnet søndag d. 3. juni 1945 kl. 9.00 – resultat: 57 nye medlemmer! Og det besluttedes samtidig at afholde grundlovsfest med efterfølgende bal, og hovedtaler var finansminister H. C. Hansen. Deltagerpris: kr. 1,50!

Illegalt blad.

DE FRIE DANSKE

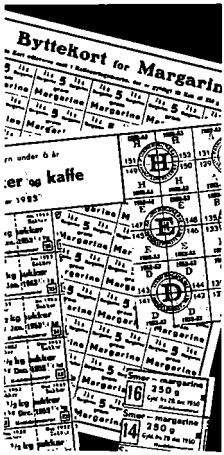
FORAN DANMARKS BEFRIELSE

Jeg har valgt at indlede denne min artikel om Socialdemokratiet i Dragør og St. Magleby 1945–1979 med disse oplysninger om foreningslivet i Store Magleby i tiden omkring Danmarks befrielse. Som artiklens overskrift siger, vil der i det følgende blive tale om »strejftog« op igennem de 34 år – skulle alt med, ville der ikke blive plads til meget andet i dette jubilæumsskrift. Jeg har derfor valgt at plukke hver femte år ud, og så ind imellem »samle lidt op« fra de mellemliggende år.

DRAGØR 1945

Bestyrelsesmødet i Dragør socialdemokratiske foreningen d. 17. maj 1945 indledtes med at formanden Villads Larsen udtalte følgende ord: »Jeg udtrykker min glæde over at Danmark atter er frit efter 5 lange og mørke år – nu er tiden endelig kommet, hvor vi igen kan tale og skrive frit, uden at vi behøver at frygte for Gestapo og deres danske håndlangere«.

Herefter kunne foreningslivet og det socialdemokratiske partiarbejde igen blomstre. Også i Dragør var der tid tilovers til de mere festlige indslag – således afholdtes der keglespil på Badehotellet (nuværende Færgegård) 22.7.1945.

Generalforsamlingen d. 21.9.1945 havde navnkundige M. O. Jensen som dirigent. Senere borgmester Edgar Jørgensen havde iøvrigt ordet, og beklagede, at der ikke skulle afholdes noget fælles vælgermøde forud for Rigsdagsvalget, idet der sikkert var mange vælgere som kunne ønske sig at sige Carsten Raft »tak« for hans optræden ved valget i 1939!

Det brændende spørgsmål i debatten i 1945 var iøvrigt om man skulle indgå i en såkaldt folkefront, nemlig i et nærmere formaliseret samarbejde med kommunisterne. Diskussionen var heftig, og det fremgår ikke klart af protokollen om medlemmerne ønskede et sådant samarbejde eller ej.

STORE MAGLEBY 1950

Former Jens Nielsen var fortsat formand for partiforeningen. Fester og bankospil har jo i mange år været faste, traditionsrige indslag i partiarbejdet, såvel i Dragør som St. Magleby og vel også i langt de fleste partiforeninger iøvrigt udover det ganske land.

Jeg har selv som dreng været til f.eks. juletræsfest 1. juledag (ofte i snestorm) på Store Magleby Kro, og senere (også 1. juledag) til Dragørs julebal på Færgegården. I året 1950 gav St. Maglebys juletræ et underskud på kr. 289.61. Det var faktisk et stort beløb for foreningen i 1950. Men at foreningen iøvrigt åbenbart var ret økonomisk velfunderet, fremgår af denne lille episode: »Formanden havde været til Repræsentantskabsmøde angående valgagitationen, hvor der var sat et beløb af til hver forening – 250 kr. til St. Magleby, men der var på repræsentant-

Tyske soldater rømmer Dragør Strandhotel maj 1945.

skabsmødet slået til lyd for, at hvis en forening mente at den kunne undvære lidt til fordel for en anden forening, som trængte hårdere, så måtte man gerne det. Her tog vores formand ordet, og sagde at han ville overlade Dragør 50 kr. af vort beløb, og mente nok at vi i St. Magleby klarede os med de 200 kr., da Dragør nok havde mere brug for pengene«! Referatet i protokollen slutter med disse lidt sarkastiske bemærkninger: »Ingen andre foreninger fulgte Jens Nielsens eksempel«.

Foråret 1950 stod iøvrigt i kommunevalgets tegn. Valgbureau blev oprettet hos Marius Sørensen, Søvang. Årsag: Han havde telefon! Ja, det var selvfølgelig en fordel.

4.3.1950 afholdtes opstillingsmødet til kommunevalget med følgende resultat: 1. Jens Nielsen 171. – 2. Peter Th. Andersen 149. – 3. Valther Andersen 109. – 4. Karl Olsen 101. – 5. Th. Rasmussen 94. – 6. Valdemar Svendsen 87. – 7. Inger Mandrup 83. – 8. Marius Sørensen 72 (det var ham med telefonen!).

Selve valget gav partiet 216 stemmer – en fremgang på 5, og uændret 2 sognerådsmedlemmer (Jens Nielsen og Peter Th. Andersen). Liste C fik 422 stemmer, en fremgang på 66 – og kommunisterne fik 24 stemmer.

Det års skovtur gik til Roskilde og Frederikssund, og prisen for deltagelse var 12 kr.

Året sluttede med folketingsvalg og det gav en beskeden fremgang for partiet.

Valgplakat 1953.

DRAGØR 1950

»Socialen« (nuværende Aktuelt) ville op til kommunevalget 14. marts 1950 udkomme med de såkaldte omegnssider – 5 gange om ugen – til støtte for partiets kandidater i Københavns Omegn.

Et kvindeudvalg i Dragør blev efterlyst fra partiets side!

Den 13. marts (dagen før kommunevalget) vises i Dragør Biograf filmen »For folkets fremtid« – en film om det sociale Danmark – efterfulgt af »Bali – Dæmonernes Ø« og »Skiløb i Schweiz« – som trækplastre!

Over for kommunalbestyrelsen fremsætter partiforeningen krav om at få tilforordnede vælgere til kommunevalget.

Fru minister Fanny Jensen holder tale herude som et led i den kommunale valgkamp.

Opstillingsmødet til kommunevalget (afholdt i Borgerforeningen) gav følgende resultat: 1. Holger Jensen 59. – 2. M. O. Jensen 54. – 3. Edgar Jørgensen 45. – 4. Axel Steffensen 45. – 5. Carl J. Borg 41. – 6. Karen Brygger 36. – 7. Steffen Petersen 32. – 8. Kaj Lassen 23. – 9. Søren Jørgensen 17. – 10. Egon Svendsen 12.

Der udgives en valgavis i »BT-format« – 800 eks. – pris kr. 200,- excl. klichéer!

En henvendelse fra DKP om listeforbund blev afvist som værende uden interesse!

Valget gav følgende resultat:

Socialdemokratiet 597 stemmer.

Den Borgerlige fællesliste 577 stemmer.

Kommunisterne 44 stemmer.

Valgets resultat må således have givet høj stemning ved »valgballet«, som imidlertid blev et dyrt arrangement for foreningen!

Foreningen har i 1950 ialt 159 mandlige og 70 kvindelige medlemmer (ja, m/k var ikke opfundet dengang!).

Sankt Hans aften 1950 markeres med »en tur ud i det blå« – pris kr. 6,50.

Året 1950 slutter med generalforsamling, hvor Svend Åge Marcussen vælges til ny formand.

STORE MAGLEBY 1955

Former Jens Nielsen er fortsat foreningens formand, og kredsens folketingskandidat er fortsat: H. C. Hansen, som forøvrigt fejrer

sit sølvbryllup med fru Gerda d. 26.4., og i den anledning bevilger partiforeningen en gave på 10 kr.

Karnevallet giver et overskud på 29,43 kr., men foreningens fester er i økonomiske vanskeligheder for – som formand Jens Nielsen udtaler det på generalforsamlingen 23.4.55: »Det er svært at afholde fester, da god musik er så dyr at den opsluger det meste af indtægten«.

Store Magleby kommune optager et lån på 250.000 kr. til skolebyggeri samt nyt kommunekontor, i moderne stil, og endnu flere udgifter: Præstegården skal restaureres: Pris ca. 100.000 kr. og Kirkeministeriet er ansøgt om tilladelse til at flytte Præstegårdsmuren, så der derved kunne blive et »større sving« – pris: 16.000 kr. (krydset Kirkevej/Møllevej).

Bygningskommissionen havde givet tilladelse til at bebygge de såkaldte »Jens Ottos jorder« ved Kirkevej (nuværende Grænsevænget), ligesom et større byggeri på Sydstranden skulle igangsættes, og være færdigt først på sommeren 1956 (Fasanvænget – Harevænget m.m.). Året 1955 sluttede således med at der for alvor kom gang i udviklingen i St. Magleby kommune.

DRAGØR 1955 (og lidt fra 1954)

SOCIALDEMOKRATISK FORENING
Dragør
udnævnes herved
Edgar Jørgensen
til
som tak for godt og trofast arbejde gennem årene.

I 1953 underskrives protokollen for første gang af Svend Karlsson – som skulle få stor betydning for Dragørs socialdemokratiske forening. Kommunevalg afholdes i foråret 1954. M. O. Jensen nr. 1, Holger Jensen nr. 2 og Edgar Jørgensen nr. 3 på den Socialdemokratiske liste. Valgdagen (2. marts 1954) blev iøvrigt en sorgens dag for partiet – Den Borgerlige fællesliste fik 803 stemmer, medens Liste A fik 738 stemmer.

Dragør kommunalbestyrelse bestod herefter af følgende syv personer: (med personlige stemmetal angivet i parantes) Liste A: Edgar Jørgensen (288), M. O. Jensen (87), Holger Jensen (54).

Den Borgerlige fællesliste: Holger Greisen (186) – borgmester. Henry Godtfredsen (239), Bent Jans (34), Preben Egede-Schrøder (106).

Den 7. nov. 1954 afholdes 50 års jubilæumsfest i Dragør Borgerforening med H. C. Hansen som hovedtaler.

Ved generalforsamlingen d. 17. marts vistes filmen om Hans Hedtofts bisættelse.

Borgmester Edgar Jørgensen underskriver grundstensdokument til ny skole 1954.

H. C. Hansen taler ved Sankt Hans festen og Postbudenes Sangkor synger for på bl.a.: »Vi elsker vort land«.

En evt. pakkefest blev diskuteret i bestyrelsen – men opfattes ikke som nogen god idé mere – det kunne gå under krigen, hvor der var mangel på varer, men ikke mere nu!

Ved årets generalforsamling genvælges Svend Karlsson til formand.

På samme generalforsamling aflægger Holger Jensen kommunalpolitisk beretning, og kommer ind på, at det konservative flertal i kommunalbestyrelsen har vendt et kommunalt overskud til et underskud ved at tilbagebetale 2 rater kommuneskat til borgerne – ialt 180.000 kr. (Dette spørgsmål havde iøvrigt været det mest fremtrædende i den kommunale valgkamp i 1954, og onde tunger påstår hårdnakket, at det konservative løfte om tilbagebetaling af disse 2 rater kommuneskat var den direkte årsag til den konservative sejr – red.).

1. pinsedag d. 29. maj 1955 afholdes fugleskydning med påfølgende bal – på Elisenborg.

Edgar Jørgensen efterlyser nye folk til at udfylde selvangivelser for medlemmerne, da han ikke selv kunne klare dette store arbejde fortsat!

Muligheden for etablering af en brugsforening (H.B.) diskuteredes i bestyrelsen. Det oplystes at HB er klar til at rykke ind, hvis der kan skaffes velbeliggende, egnede lokaler på hovedgaden.

Dragør kommune køber Elisenborg og vil indrette »Ungdomsborg«.

Yderligere 5 år er gået. Jens Nielsen er fortsat formand for partiet i »Store Magleby og omegn«, men kredsens folketingsmand, navnkundige statsminister H. C. Hansen er død. Et meget stort tab for partiet i særdeleshed og Danmark i almindelighed. H.C. havde i mange år en helt speciel tilknytning til Amager, og utallige er de »gammeldags« vælgermøder som H.C. har deltaget i herude i Dragør – St. Magleby. Foreningens fane bliver selvfølgelig præsenteret ved bisættelsen, og den bæres forøvrigt af Oluf Olsen og Knud Jensen.

Men arbejdet skal jo gå videre, og det drøftes nu intenst hvem der skal være ny folketingskandidat for Gladsaxe / Amagerkredsen. Nanna Rasmussen, Erhard Jacobsen og Ivar Nørgård er nævnt som emner.

Af generalforsamlingsreferatet fra 28.4.1960 fremgår det bl.a. at Arne S. Nielsen (bror til LO-Thomas) ikke kan gå ind for »Ivar Nørgård fra Esbjerg Højskole« som kredsens nye folketingskandidat. På det kommunale område mærker man den stærke udvikling i kommunen, bl.a. ved at der stilles en forespørgsel til kommunalbestyrelsen om, hvordan det går med planerne om St. Magleby kommunes første vuggestue! Ja, det er bare 19 år siden.

Der er fremkommet rygter om en »grundejerliste«, som evt. vil opstille til næste kommunevalg – det vender man sig imod.

St. Magleby kommunes sundhedskommission forbyder »al jetflyvning over byen«, men der er – forståeligt nok – ikke den store tiltro til at kommissionen har hjemmel til dette forbud.

I sommeren 1960 er problemet omkring ny folketingskandidat endelig løst, og Gladsaxe/Amagerkredsen holder fortsat fanen højt – ingen mindre end statsminister Viggo Kampmann efterfølger afdøde statsminister H. C. Hansen.

DSU stifter en afdeling i Dragør og partiforeningen i St. Magleby er generøs og indvilger i at garantere 50 kr. mod at få forelagt regnskab!

På bestyrelsesmødet 13.10.1960 meddeler formand Jens Nielsen bl.a. at der endnu er ledige pladser på højskolerne, og udtaler, at det er jo nok den fulde beskæftigelse der er »skyld« i dette – ja, vi befinder os i »de glade tressere«.

På det kommunale felt er der gang i sagerne. Det nye rådhus på Kirkevej indvies. Og Preben Dreijer ansættes som kommunens

første fastansatte bygningsingeniør. Møllevej udvides, og der lægges fliser i Hovedgaden til en pris af 16.000 kr. – Jens Olsen – som skal få stor betydning for partiforeningen fremover – indvælges her for første gang i bestyrelsen, som næstformand og sekretær.

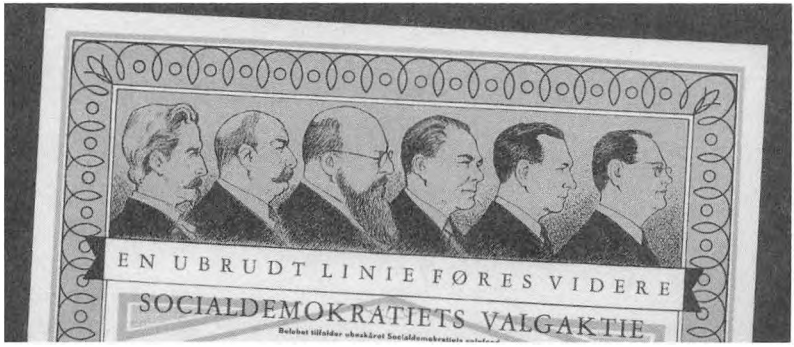
Underskriftindsamlinger var også benyttet dengang. Postmesteren i Dragør vil nedlægge posthuset i St. Magleby, og det er man så absolut ikke tilfreds med og starter en underskriftindsamling. Som bekendt er der jo stadig i dag postindlevering i St. Magleby (på Møllevej – dengang på Hovedgaden ved Kroen) så noget kunne tyde på at protesterne hjalp.

Året 1960 slutter bl.a. med folketingsvalg d. 15. nov., og i St. Magleby foregår afstemningen for første gang på det nye rådhus. Valget var iøvrigt dyrt for foreningen, men tilsyneladende var pengene godt givet ud – den procentvise andel af stemmerne på liste A i St. Magleby steg fra 29 til 31.

DRAGØR 1960

Svend Karlsson er fortsat formand for Dragør partiforening. Efter det tabte valg i 1954 vendte liste A stærkt tilbage i 1958 og erobrede igen flertallet i Dragør kommunalbestyrelse med Holger Jensen som borgmester. Liste A fik 967 stemmer mod »de Borgerliges« 876, og Holger Jensen (194), Hans Høj (167), Helmuth Lundquist (203) og John Olsen (148) valgtes til medlemmer af kommunalbestyrelsen som repræsentanter for liste A (det er de personlige stemmetal, som er angivet i parantes efter navnet).

På det kommunale område er det nødvendigt at låne 2 millioner kroner til finansiering af det nye vandværk og havnen, og yderli-

gere projekteres en ny børnehave ved »Vierdiget« – og så oprettes »Færjen – der skal gå til Sverje« på Dragørsk dialekt – som der blev sunget om i en af de berømte Dragør-revyer – i sandhed en politisk »varm kartoffel« – dengang som nu. Man var iøvrigt ikke helt tilfreds med færgens første tid – der var for mange uheld. I den første måned var der ialt 23.000 passagerer, 1500 personbiler, 50 lastbiler og dette havde givet kommunen en indtægt på 2700 kr.!!

STORE MAGLEBY 1965
(og årene deromkring)

Kommunevalget i 1962 var ikke den store succes for partiet i St. Magleby. Bestyrelsen undrer sig over, at der til folketingsvalget faldt 590 stemmer på liste A imod kun 435 til kommunevalget. Jens Olsen udtaler, at det kunne skyldes, at spidskandidaten skiftes ud med en anden og ny mand.

På generalforsamlingen den 29. april vælges Jens Olsen til ny formand – efter Jens Nielsen (18 år som formand). Svend Jensen, Tårnby er formand for Amagerkredsen, som er skilt ud som en selvstændig kreds.

Det første bestyrelsesmøde i året 1965 slutter med en heftig diskussion mellem Jens Olsen og Dorit Larsson, og det resulteter i at sidstnævnte trækker sig ud af alt partiarbejde – ja, stridigheder hører jo også med til partiets historie – såvel på landsplan som lokalt.

På det kommunale område kan følgende berettes:

Børnehaven ved Jægervej åbnes 15.4.65.

Belysning på Skolestien var også dengang et problem.

Der samarbejdes med Dragør om bibliotek – 10.000 kr. afsættes – der er ca. 300 lånere.

Jens Nielsen udnævnes til æresmedlem, og kontingentet stiger til 7 kr. pr. kvartal. (De to nævnte ting har ikke noget med hinanden at gøre.)

AOF har 32 hold med ca. 700 elever.

Bankospillene florerede også dengang – 8 stk. ialt afholdes i vinterhalvåret 65/66 – i samarbejde med Dragør. Overskud: 166 kr. til hver forening.

Opstillingsmødet til kommunevalget i marts 66 resulterer i en »overraskelse« idet Leif Antonsen opstilles som nr. 1 og Jens

Olsen »kun« som nr. 2. Selve valget gik imidlertid ikke så godt for partiet – kun 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer til liste A (Leif Antonsen og Jens Olsen) ud af ialt 9 medlemmer.

Ved generalforsamlingen 20.5.66 støder man for første gang på navnet Preben Kristiansen, som bl.a. udtaler: »Der er stor utilfredshed med skolen herude, og især med enkelte lærere. Der må og skal føres en mere aktiv skolepolitik«.

DRAGØR 1965 (og lidt fra 1966)

Niels Matthiasen er nu folketingskandidat for Amagerkredsen.

Svend Karlsson er fortsat formand og Holger Jensen borgmester.

Foreningens 60 års jubilæum fejres i 1964 på Dragør Færgegård.

Lokalt er følgende emner aktuelle: Gasværket – Køb af Sadolins hus på Vestgrønningen til bibliotek – udvidelse af Dragør skole – børnehave og plejehjem, hvor indflytning kan ske pr. 1.6.66 med ialt 24 pladser (Enggården).

I 1966 er det igen tiden for kommunevalg og på generalforsamlingen 27.10.65 debatteres det kraftigt om partiforeningen i sit valgoplæg skal gå ind for en sammenlægning af Dragør og St. Magleby kommuner. På samme generalforsamling nyvælges Poul Jensen til bestyrelsen.

Færgedriften er nu blevet en bedre indtægtskilde for Dragør kommune – fortrinsvis på grund af den kraftigt øgede lastbilstrafik, som jo imidlertid førte andre kvaler med sig.

Valget 1966 går fint. Flertallet bevares – 5 socialdemokrater (Holger Jensen – John Olsen – Juel Hansen – Sven Karlsson og Dagny Jensen). 3 konservative samt Jørgen Rosschou fra liste T.

DRAGØR OG ST. MAGLEBY 1970 m.m.

Hvad der for alvor satte sindene i bevægelse i slutningen af »de glade tressere« var spørgsmålet om Kastrup Lufthavn og medfølgende støjproblemer samt en evt. flytning af samme til Saltholm eller ej?

Den 14.11.69 fremsættes skriftligt forslag til generalforsamlingen i St. Magleby (af Leif Antonsen og K.-J. Heinsvig) om en sammenlægning af de to partiforeningen. På selve generalforsam-

lingen blev forslaget ændret til, at der rettes henvendelse til Dragør om en sammenslutning. Hanne Albinussen og Jørgen Adamsen nyvælges iøvrigt til bestyrelsen på samme generalforsamling.

Ved opstillingsmødet i St. Magleby i jan. 1970 diskuteredes bl.a. en henvendelse fra Venstre med forslag om dannelse af et valgforbund mellem Venstre – Radikale – SF og Socialdemokratiet. Det lykkes imidlertid ikke at etablere dette »store« valgforbund, hvorimod liste A indgår i et valgforbund med SF. Jens Olsen opstilles iøvrigt som nr. 1, Preben Kristiansen som nr. 2, Hanne Albinussen som nr. 3 og Jørgen Adamsen som nr. 4.

Til valget i St. Magleby 3. marts 1970 er der 3.350 stemmeberettigede vælgere. Valget resulterede i 1.507 stemmer til liste C og 598 til liste A. Kun disse to partier blev repræsenteret i den nye kommunalbestyrelse – med 6 konservative og 3 socialdemokrater (Jens Olsen – Preben Kristiansen og Hanne Albinussen).

Peter Rasmussen afløser Arne Ole Nielsen som formand for Amagerkredsen.

I året 1970 tager debatten om en kommunesammenlægning for alvor fart – der er stor frygt for en sammenlægning med Tårnby.

Der nedsættes et udvalg fra St. Magleby til at samarbejde med Dragør partiforening med henblik på en sammenlægning af de to

Socialdemokratiske kandidater til kommunevalget marts 1970.

Borgmester Juel Hansen.

foreninger. Udvalget bestod af: Jens Olsen – K. J. Heinsvig – Jørgen K. Petersen og Karl-Erik Frandsen, og bl.a. dette udvalgs arbejde resulterer i en sammenlægning af de 2 foreninger pr. 14. maj 1971. Den første bestyrelse fik følgende sammensætning: Formand: Erik Seerup Jensen – kasserer: Karl-Jan Heinsvig – bestyrelsesmedlemmer: Arne Holten – Leif Richter Larsen – Jørgen Adamsen – Karl Erik Frandsen samt Kurt Jensen. Fanebærer er Kaj Kaarsberg og fanebærersuppleant er: bestyrelsen (man hyldede åbenbart det kollektive princip!).

Og her et lille tilbageblik til Dragør igen:

Pr. 2. jan. 1968 fratræder Holger Jensen som borgmester i Dragør efter eget ønske, og postmester Juel-Hansen bliver ny borgmester – dog ikke i ret lang tid, idet han afgår ved en alt for tidlig død, hvorefter Svend Karlsson bliver borgmester.

Ved kommunevalget i 1970 bevarer liste A flertallet med 5 mandater og Svend Karlsson bliver »valgt« borgmester. Gruppen på Dragør Rådhus bestod af: Svend Karlsson, Bent Larsen, Poul Jensen, Dagny Jensen og Lene Bro (senere Kurt Jensen, som også udtræder på grund af en uoverensstemmelse).

1971 OG FREMEFTER

Pr. 14. maj 1971 er der således indledt en ny epoke i partiarbejdet herude på det sydlige Amager. Der er nu kun tale om én partiforening, og senere bliver der som bekendt også kun tale om én kommune – men herom senere.

Et af de første initiativer fra den nye bestyrelse, var afholdelse af medlemsmøder forud for kommunalbestyrelsesmøderne – her drøftede man de sager, som skulle til behandling i kommunalbestyrelsen.

Uden at forklejne nogen, kan man vel nok sige, at perioden her først i halvfjerdserne var en meget aktiv periode – med gang i sagerne, bl.a. medlemsdebatten og medlemsdemokratiet.

Jubilæumsplatte.

Fra det kommunale område kan fra 1971 bl.a. nævnes, at Søvang er kommet i byzone, og der således åbnes for helårsbeboelse derude. I Store Magleby holdes i september 450 års byjubilæum. Ikke alle partimedlemmer syntes det var en særlig god idé, men man enes om ikke at kritisere jubilæet offentligt, idet vore 3 repræsentanter på »St. Magleby tinge« støttede jubilæet. Festen blev iøvrigt holdt i Hollænderhallen (som nu er godt igang

med at blive bygget om til Idrætshal fra gammel tysk hangar), og kostede iøvrigt 160.000 kr.

Bestyrelsens møder afholdes fremover i Krudthuset, og det besluttes at afholde en årlig fest for bestyrelsesmedlemmer med ægtefæller.

På et medlemsmøde i september -71 diskuteredes partiets 4 års program, og diskussionen drejede sig hovedsageligt om fællesmarkedet og økonomien (ja, det er 8 år siden!).

I samme år fejrer partiet sit 100 års jubilæum, næsten samtidig med folketingsvalget d. 21. sept., som giver liste A en fremgang på 8 mandater og ialt 1.1 million stemmer!

Pladsen er begrænset her i dette jubilæumsskrift, og derfor vil jeg herfra halvfjerdserne koncentrere mig om to meget væsentlige emner, nemlig: Kommunesammenlægningen og kommunevalget 1974 samt sluttelig kommunevalget 1978.

Socialdemokratiske kandidater til kommunevalget 1978.

Sammenlægnings-platte.

KOMMUNESAMMENLÆGNINGEN og KOMMUNEVALGET 1974

I nogle år havde det vel »ligget i luften« at Dragør og St. Magleby kommuner skulle »smelte sammen til én« på et tidspunkt, men hvornår? Og kunne vi »nøjes« med denne sammenlægning og undgå »storebroder Tårnby«??

Pr. 1. jan. 1972 indleder de to kommunalbestyrelser et mere snævert samarbejde, og der nedsættes et samarbejdsudvalg, som »kører« sammenlægningen. Efter mange og lange forhandlinger bl.a. med indenrigsministeren og »Zeuthen-udvalget« kommer så meddelelsen i december 1972 om at Dragør og St. Magleby kommune skal sammenlægges pr. 1.4.74. En meddelelse som langt de fleste borgere syntes at være godt tilfredse med.

I partiarbejdet skal alle kræfter nu sættes ind på at erobre flertallet i den nye 17 mand store kommunalbestyrelse for Dragør kommune (ja, selv navnet på kommunen kneb det med at blive enige om!). Der gøres et stort arbejde op til det meget betydningsfulde valg i marts 1974. Et såkaldt »22 mands udvalg« kører valgkampen, og udarbejder ved mange møder valgprogrammet – men desværre! Det gik ikke som vi håbede (og troede). De konservative fik flertal og Albert C. Svendsen blev den første borgmester i den »nye« Dragør kommune. Vi fik 5 mandater på Rådhuset, nemlig Svend Karlsson, Jens Olsen, Poul Jensen, Preben Kristiansen og Gunnar Sørensen. I forbindelse med besættelsen af de forskellige tillidsposter (viceborgmester – gruppeformand – økonomiudvalgsmedlem m.m.) var der en del uoverensstemmelser såvel indenfor gruppen som mellem bestyrelse og gruppe. Der skal her ikke »trædes« i disse nu for længst glemte diskussioner og uoverensstemmelser, men befordrende for arbejdet (såvel i partiet som på Rådhuset) var de i hvert fald ikke!

Preben Kristiansen blev iøvrigt gruppeformand – en post han fortsat bestrider med stor dygtighed og talent.

Men »the show must go on« – partiarbejdet fortsætter selvfølgelig. Erik Seerup Jensen er fortsat formand, Gunnar Wentzel Olsen afløser Heinsvig som kasserer, men sidstnævnte fortsætter som næstformand/sekretær, hvorimod Jørgen Adamsen på dette tidspunkt udtræder af bestyrelsen (for en kort bemærkning).

Partiarbejdet fra 1974 og op til idag vil jeg ikke omtale nærmere, idet det formentlig er de fleste læsere bekendt. Aktiviteten er

Den socialdemokratiske gruppe i kommunalbestyrelsen 1979. Fra venstre Poul Jensen, Lis Hyllested, Preben Kristiansen og Gunnar Sørensen.

fortsat stor – der er stadig »go« i den nu 75 år gamle vælgerforening for Dragør og Store Magleby, og lad mig så slutte dette strejftog 1945–1979 med at nævne dels nogle ændringer i bestyrelsens sammensætning og dels sluttelig en omtale af kommunevalget i 1978 (af »historiske« årsager).

Ved generalforsamlingen 29.10.1975 fratræder Erik Seerup Jensen, efter at have været formand i ca. 4½ år. Til ny formand vælges Georg Lemke. Samtidig med Seerup udtræder undertegnede, medens Jørgen Adamsen og Hanne Albinussen igen går ind i partiarbejdet med fornyede kræfter.

På et bestyrelsesmøde d. 24. jan. -77 fratræder Georg Lemke som formand på grund af arbejdsmæssige årsager, og Jørgen Adamsen overtager formandsposten, og det bliver et travlt år.

KOMMUNEVALGET 1978

Desværre gik det jo i 1978 heller ikke som vi kunne ønske – vi tabte 1 mandat, men liste T vandt til gengæld 2, hvorved den situation som bekendt opstod, at liste T og A sammen havde flertal i den nye kommunalbestyrelse. Mange forhandlinger blev ført, og til slut enedes man om de forskellige posters fordeling m.m., hvorved Jørgen Rosschou fra liste T blev ny borgmester for »Dragør med omegn«. Liste A's 4 repræsentanter i kommunalbestyrelsen blev som bekendt: Preben Kristiansen – Poul Jensen – Lis Hyllested og Gunnar Sørensen.

Herluf Jensen bliver formand ved generalforsamlingen 29.10.78, og til ham vil jeg overlade det ærefulde hverv at fremsætte de afsluttende bemærkninger om Socialdemokratiet, Dragør-St. Maglebys forhåbentlig lange og glorværdige fremtid.

Karl-Jan Heinsvig

PARTIETS FREMTID

Redaktionsudvalget har stillet mig den opgave: »Prøv at se ud i fremtiden«.

Enhver er ansvarlig for sin tid. (C. Alvaro)

Når jeg har påtaget mig den opgave, er det fordi jeg har gjort den erfaring, at man kan få megen indflydelse på fremtiden – hvis man har viljen til at arbejde for de ideer, man har. Partiet og dets medlemmer har det bedste arbejds- og idégrundlag: Principprogrammet.

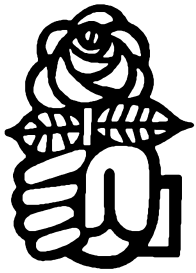
Da partiforeningen blev startet, var det de kammeraters ideer, der skabte det socialdemokrati, vi har i dag. Det er vores opgave i fremtiden at være solidariske over for de grundlæggende ideer og at vise sammenhold.

I 75 år har partikammerater arbejdet i Dragør for at gøre levevilkårene lige. Det er vor pligt at bibeholde og fortsætte den linje.

Sankthansaften på Sydstranden.

At være socialdemokrat er en livsholdning. Vi tror på demokratiet, som det bedste system til at løse interessekonflikter. Demokratiet giver tryghed til den enkelte. Vi tror på socialismen, som kan skabe de rammer den enkelte trives i. Det er vort ansvar i partiforeningen at arbejde for forståelsen af de værdier, der er i den demokratiske socialisme.

Men arbejdet bliver ikke let. Vi skal arbejde for at få ØD gennemført. På lokalt plan skal vi gøre en indsats for både kultur- og miljøpolitikken. Ligesom vi skal indfri vore valgløfter på de bolig- og socialpolitiske områder. I øvrigt skal vi nok være indstillet på at forsvare vore ideer, for de befinder sig i en truet position. Truslen kommer først og fremmest fra egoismen – den der bor i os selv, og den der åbent kommer til udtryk i nogle af de andre politiske partier. At se fordelene ved at være fælles om at klare tingene, kan være uoverskuelige i det daglige. Men det er en fordel at stå sammen – lad os aldrig glemme det!

Fra vore kammerater og partiet modtog vi tre hjørnesten: Solidaritet, Lighed og Trivsel. Den fjerde sten er ene og alene vor egen: Viljen.

Vi skal tage et ansvar! Vi vil solidaritet! Vi vil lighed! Vi vil trivsel! Vi vil præge fremtiden!

De bedste ønsker til alle om en fremtid vi selv har villet.

Herluf Jensen, formand
Dragør, efteråret 1979

Formandsliste for Dragør

Socialdemokratisk forening for Dragør og omegn
stiftet 6.11. 1904 af 5 medlemmer

Valg dato og år		Formand
6.11. 1904		Skibstømrer Herman Nielsen
15. 1. 1905	Valgt	,, ,, ,,
7. 1. 1906	Ord. generalforsamling	Bager Hans Chr. Jørgensen
6. 1. 1907	,, ,,	Lærer C. C. Petersen
28. 1. 1920	,, ,,	Peter Krøier
26. 1. 1924	,, ,,	Skræder Lauritz Olsen
24. 4. 1925	Eks.ord. generalforsamling	V. Bentzen
17. 9. 1926	Ord. generalforsamling	Lærer Carl Egerod
21. 3. 1930	,, ,,	Galvanoplastiker Edg. Jørgensen
27. 3. 1931	(ikke muligt at vælge form.)	
7. 5. 1931	Eks.ord. generalforsamling	Typograf L. Olsen
31. 3. 1933	Ord. generalforsamling	Journalist Paul Pedersen
10. 8. 1936	Eks.ord. generalforsamling	Dines Pedersen
19. 3. 1937	Ord. generalforsamling	Murer Harald Olsen
24. 9. 1937	,, ,,	Villads Larsen

Villads Larsen død primo juli 1946.
Formandsposten overtages af Henning Petersen.

4.10. 1946	Ord. generalforsamling	Henning Petersen
5. 4. 1947	,, ,,	Carl John Borg
29. 4. 1949	,, ,,	Søren Jørgensen
2.11. 1950	,, ,,	Sven Åge Marcussen
7. 5. 1954	,, ,,	Svend Karlsson

Fælles partiforening med St. Magleby 1971.

14. 5. 1971	Ord. generalforsamling	Erik Seerup Jensen
8.11. 1975	,,	Georg Lemke
24. 1. 1977	Bestyrelsesmøde	Jørgen Adamsen
4.10. 1977	Ord. generalforsamling	,, ,,
12.10. 1978	,, ,,	Herluf Jensen

Formandsliste for St. Magleby

Socialdemokratisk forening for St. Magleby og omegn
stiftet den 26. marts 1909.

Valg dato og år		Formand
26. 3. 1909	Stiftelse	Jens Rasmussen
5.10. 1912	Ord. generalforsamling	S. Sørensen
15.10. 1913	,, ,,	Jens Rasmussen
29.10. 1914	,, ,,	Henry Jensen
24. 4. 1915	,, ,,	Karetmager Gustav Lindqvist
12.10. 1918	,, ,,	Tømrer Chr. Olsen
18. 4. 1920	Bestyrelsesmøde	Forpagter Henry Hoielt
1. 5. 1920	Eks.ord. generalforsamling	Forpagter Henry Hoielt
7. 4. 1923	Ord. Generalforsamling	ikke muligt at vælge formand
13. 4. 1923	Eks.ord. generalforsamling	Georg Petersen
19. 4. 1924	Ord. generalforsamling	Arbejdsmand Georg Weichel
13. 4. 1929	,, ,,	Former Thomas Nielsen
10. 4. 1931	,, ,,	Carl F. Larsen
21. 4. 1932	Ord. generalforsamling	Carl Larsen
22. 4. 1933	,, ,,	Jørgen Larsen
17. 4. 1935	,, ,,	Peter Andersen
23. 4. 1938	,, ,,	Marinus Frederiksen
22. 4. 1939	,, ,,	Peter Andersen
9.12. 1944	Eks.ord. generalforsamling	Thorkild Rasmussen
22. 4. 1945	Ord. generalforsamling	Jens Nielsen
29. 4. 1963	,, ,,	Jens Olsen

Fælles partiforening med Dragør 1971.

Kommunevalg i Dragør kommune

Valgte socialdemokratiske kandidater

Valg dato og år	Social-demokra-tiske stemmer	Gyldige stemmer	Procent af gyldige stemmer	Valgt
11.3 1910	167	445	37,5	Førstelærer C. C. Petersen Snedkermester Jørgen Blichmann Købmand Anders P. Schmidt
12.3 1913	124	470	26,3	Førstelærer C. C. Petersen Købmand Anders P. Schmidt
14.3 1917	145	569	25,4	Førstelærer C. C. Petersen Fisker Peter Emil Jensen
15.3 1921	232	669	34,6	Førstelærer C. C. Petersen Fisker Peter Emil Jensen Murer P. Mikkelsen
10.3 1925	220	712	30,9	Fisker Oluf Christoffersen Gasværksbestyrer Carl Møller
12,3 1929	188	639	29,4	Fisker Oluf Christoffersen Lærer Carl Egerod
9.3 1933	296	792	37,3	Galvanoplastiker Edgar Jørgensen Skræddermester Laurits Olsen Postpakmester Sigfred Jensen
9.3 1937	423	933	45,3	Galvanoplastiker Edgar Jørgensen Postpakmester Sigfred Jensen Rutebilfører M. O. Jensen
5.5 1943	462	1013	45,6	Galvanoplastiker Edgar Jørgensen Rubetilfører M. O. Jensen Aksel Steffensen
12.3 1946	469	1022	45,9	Rutebilfører M. O. Jensen Galvanoplastiker Edgar Jørgensen Arbejdsmand Holger Jensen Aksel Steffensen
14.3 1950	597	1232	48,4	Arbejdsmand Holger Jensen Galvanoplastiker Edgar Jørgensen Rutebilfører M. O. Jensen Aksel Steffensen

2.3 1954	738	1607	45,9	Rutebilfører M. O. Jensen Galvanoplastiker Edgar Jørgensen Forvalter Holger Jensen
4.3 1958	968	1892	51,1	Forvalter Holger Jensen Prøvemester Hans Høj Forretningsfører Helm. Lundquist Fagforeningsformand John Olsen
6.3 1962	996	2122	46,9	Forvalter Holger Jensen Fagforeningsformand John Olsen Postmester Juel R. Hansen
8.3 1966	1073	2316	46,3	Forvalter Holger Jensen Fagforeningsformand John Olsen Postmester Juel R. Jensen Kontorpakmester Svend Karlsson Husmoder Dagny Jensen
3.3 1970	1192	2288	52,0	Kontorpakmester Svend Karlsson Maskinarbejder Poul Jensen Kommuneassistent Bent Larsen Husmoder Dagny Jensen M.F. Lene Bro

Kommunevalg i St. Magleby kommune

Valgte socialdemokratiske kandidater

Valg dato og år	Social-demokratiske stemmer	Gyldige stemmer	Procent af gyldige stemmer	Valgt
12.3 1925	123	394	31,2	Murer Jacob Teudt
13.3 1929	122	435	28,0	Gårdejer Henry Hoielt
9.3 1933	187	529	35,3	Gårdejer Henry Hoielt Kasserer Aage Andreasen
9.3 1937	197	544	36.2	Former Jens Nielsen Skolebetjent Peter Th. Andersen
5.5 1943	176	528	33,3	Former Jens Nielsen Skolebetjent Peter Th. Andersen

12.3 1946	211	567	37,2	Former Jens Nielsen Skolebetjent Peter Th. Andersen
14.3 1950	216	662	32,6	Former Jens Nielsen Skolebetjent Peter Th. Andersen
2.3 1954	237	667	35,5	Former Jens Nielsen Skolebetjent Peter Th. Andersen
4.3 1958	305	946	32,2	Former Jens Nielsen Skolebetjent Peter Th. Andersen
6.3 1962	435	1652	26,3	Tobaksarbejder Jens Olsen Skolebetjent Peter Th. Andersen
8.3 1966	508	2422	20,9	Overassistent Leif Antonsen Tobaksarbejder Jens Olsen
3.3 1970	598	2540	23,5	Tobaksarbejder Jens Olsen Uddannelseskonsulent Preben Kristiansen Husmoder Hanne Albinussen

1. april 1974 sammenlægges kommunerne St. Magleby og Dragør. Kommunen kommer herefter til at hedde Dragør.

Kommunevalg i Dragør kommune

Valgte socialdemokratiske kandidater

Valg dato og år	Social-demokratiske stemmer	Gyldige stemmer	Procent af gyldige stemmer	Valgt
5.3 1974	1384	5289	26,2	Assistent Jens Olsen Driftsassistent Poul Jensen Maskinarbejder Gunner Sørensen Fuldmægtig Preben Kristiansen Kontorpakmester Svend Karlsson
7.3 1978	1778	6952	25,6	Kontorchef Preben Kristiansen Værkmester Poul Jensen Maskinarbejder Gunner Sørensen Overassistent Lis Hyllested

Kend din bank og brug den!

Arbejdernes Landsbank er din bank

ARBEJDERNES LANDSBANK

Socialdemokratiet i Dragør og St. Magleby